

Pyhäjärvi, Haapajärvi 2023

Hallakallion tuulivoimapuiston sekä ulkoisen
sähkönsiirtolinjauksen Hallakallio–Pysäysperä
arkeologinen inventointi

Hans-Peter Schulz 20.9.2023

KESKI-POHJANMAAN ARKEOLOGIAPALVELU

Tiivistelmä

Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu suoritti arkeologisen inventoinnin Pohjois-Pohjanmaalla Pyhäjärven Hallakallion tuulivoimapuiston suunnittelualueella sekä siihen liittyvällä Haapajärven Pysäysperälle johtavalla ulkoisella sähkönsiirtolinjauksella. Työn tilaajat ovat YIT Suomi Oy ja Ramboll Finland Oy. Maastotyön suorittivat FM/MA Hans-Peter Schulz 23.-26.7.2023, sekä FM Stephan Schulz (Gis-sovellukset maastossa), yht. 8,5 henkilötyöpäivää.

Tuulivoimapuiston suunnittelualue sijaitsee Pyhäjärven kaupungin lounaisosassa, sen keskustasta Pyhäsalmeista n. 20–27 km lounaaseen, ja suunniteltu ulkoinen sähkönsiirtolinjaus kulkee Hallakalliolta noin 30 km pohjoisluoteeseen Haapajärven kaupungin suuntaan, kaupungin keskustaajaman itä ja pohjoispuolelle.

Ennen inventointia suunnittelualueilta tunnettiin 2 kiinteää muinaisjäännöskohdetta, Kivikangas tervahauta, tunnus 1000037659, ja Pihtipudas Elämänjärvi Rajalampi rajamerkki, tunnus 1000002121, sekä 1 mahdollinen muinaisjäännös, Koivujuurikansalo tervahauta, tunnus 1000037689 (joka tarkastettaessa varmistui tervahaudaksi). Sähkönsiirtolinjauksen lähetyviltä (< 500 m) tunnettiin ennalta yksi muu kulttuuriperintökohde, Kettukivenkangas kämpä, tunnus 1000037701.

Inventoinnissa 2023 löytyi 14 uutta muinaisjäännöstä – kaikki tervahautakohteita – joista 2 hankealueen ulkopuolella ulkoisen sähkönsiirtolinjauksen vaikutusalueella, ja 12 tuulivoimapuiston hankealueella. Hankealueelta löytyi myös 2 muuta kulttuuriperintökohdetta – merkkipuu, sekä torpan paikka, jolla myös säilyneitä rakennuksia 1900-luvun alun tienoilta. Lisäksi havaittiin 1 muu kohde, resentejä kuoppia.

Hankkeella voisi olla vaikutusta neljään muinaisjäännöskohteeseen ja yhteen muuhun kulttuuriperintökohteeseen. Kohde 5 (Kivimäki etelä tervahauta) sijaitsee suunnitellusta voimalapaikasta noin 120 m etelään, kohde 6 (Ukonkangas merkkipuu) sekä kohde 7 (Pöyrynkangas tervahauta) sijaitsevat parannettavasta tiestä n. 10 m etelään ja ne on otettava huomioon tietyssä ja maakaapeloinnissa; kohde 16 (Palokangas kaakko tervahauta) sijaitsee suunnitellusta voimalapaikasta noin 90 m pohjoiskoilliseen; Kohde 1 (Kaustinhauta tervahauta ja kuoppia) sijaitsee ulkoisen sähkönsiirtolinjan keskilinjasta noin 60 m itään.

Sisällysluettelo

1. Perustiedot.....	2
2. Inventoinnin lähtökohdat ja menetelmät.....	3
2.1. Esiselvitys.....	3
2.2. Maastoinventointimenetelmä.....	3
3. Maisema, topografia ja geologia.....	9
3.1. Valokuvat ja maastokuvaukset.....	9
3.2. Geologia.....	19
4. Alueen aiempi maankäyttö.....	21
5. Tulokset.....	23
6. Yleiskartat.....	24
7. Kohdeluettelo.....	26
8. Kohdetiedot.....	27
8. Aineistoluettelo.....	50

1. Perustiedot

Inventointialue: Haapajärven Hallakallion tuulivoimapuiston suunnittelualue (3210 ha) sekä siihen liittyvä Haapajärven Pysäysperälle johtava ulkoinen sähkönsiirtolinjaus (pituus yht. 54,5 km).

Tilaajat: YIT Suomi Oy ja Ramboll Finland Oy

Hankeomistaja: YIT Suomi Oy

Inventoinnin laji: Osainventointi

Kenttätyöaika: 23.-26.7.2023, yhteensä 8,5 kenttätyöpäivää

Karttanumerot: TM35-lehtijako P4424L, P4422R, Q4311R, Q4313L, Q4312R, Q4321R, Q4321L
vanha yleislehtijako, 2343 10, 11, 123321 01, 02, 03, 04, 05, 2344 07, 08, 10
n. 97–181 m mpy

Korkeus: n. 97–181 m mpy

Koordinaattijärjestelmä: ETRS-TM35 FIN -tasokoordinaatisto

Kopio raportista: Museoviraston arkisto, Pohjois-Pohjanmaan museo (digitaalinen kopio)

Inventointilöydöt: -

Aiemmat löydöt:

Aiemmat tutkimukset: Markku Mäki vuoti, Haapajärven kuntainventointi 1992
Niko Latvakoski, Haapajärven kuntainventointi 2011
H.-P. Schulz, Keski-Pohja itäosa, Metsähallituksen metsätalousmaiden kulttuuriperintöinventointi 2013, Haapajärvi, Pyhäjärvi
Mika Sarkkinen inventointi 1995 (Pyhäjärvi (O.L.))
H.-P. Schulz inventointi 2021 - Haapajärvi Koivuhaan sähköasema – Pyhäjärvi Ruotanen 110 kV voimajohtolinjaus
Miikka Kumpulainen tarkastus 2003 (kohteen Elämäjärvi Rajalampi, tunnus 1000002121, tarkastus Pihtiputaalla)

Kartta 1. Suunnittelualue violetina, ulkoinen sähkönsiirtolinjaus merkitty sinisellä ja oranssilla pisteviivalla. MJ-rekisteriin merkityt kohteet punaisina pisteinä. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1:250 000, 6/2023.

2. Inventoinnin lähtökohdat ja menetelmät

YIT Suomi Oy suunnitellee Haapajärven kaupungin lounaisosaan Pihtiputaan rajan tuntumaan tuulivoimapuistoa, jossa on enintään 28 tuulivoimalaa. Hankealueen kokonaispinta-ala on noin 3210 ha. Tuulivoimapuistoon liittyvällä Haapajärven Pysäysperälle johtavan ulkoisen sähkönsiirtolinjauksen kokonaispituus on yht. 54,4 km (vaihtoehdot SVE1 ja SVE2).

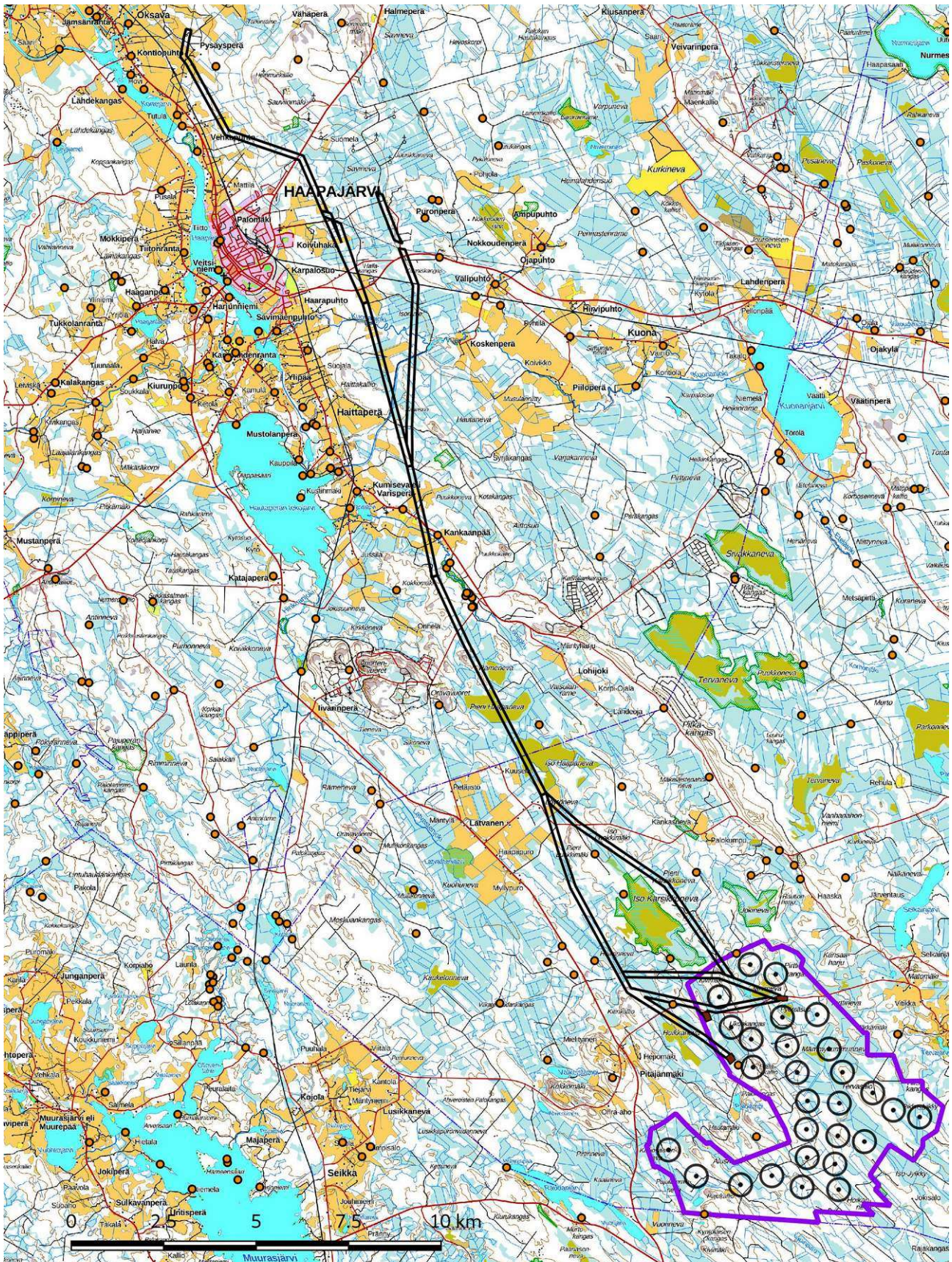
Ennen inventointia suunnittelualueilta tunnettiin 2 kiinteää muinaisjäännöskohdetta, Kivikangas tervahauta, tunnus 1000037659, ja Pihtipudas Elämänjärvi Rajalampi rajamerkki, tunnus 1000002121, sekä 1 mahdollinen muinaisjäännös, Koivujuurikansalo tervahauta, tunnus 1000037689. Sähkönsiirtolinjauksen lähettyviltä (< 500 m) tunnettiin ennalta yksi muu kulttuuriperintökohde, Kettukivenkangas kämpä, tunnus 1000037701.

2.1. Esiselvitys

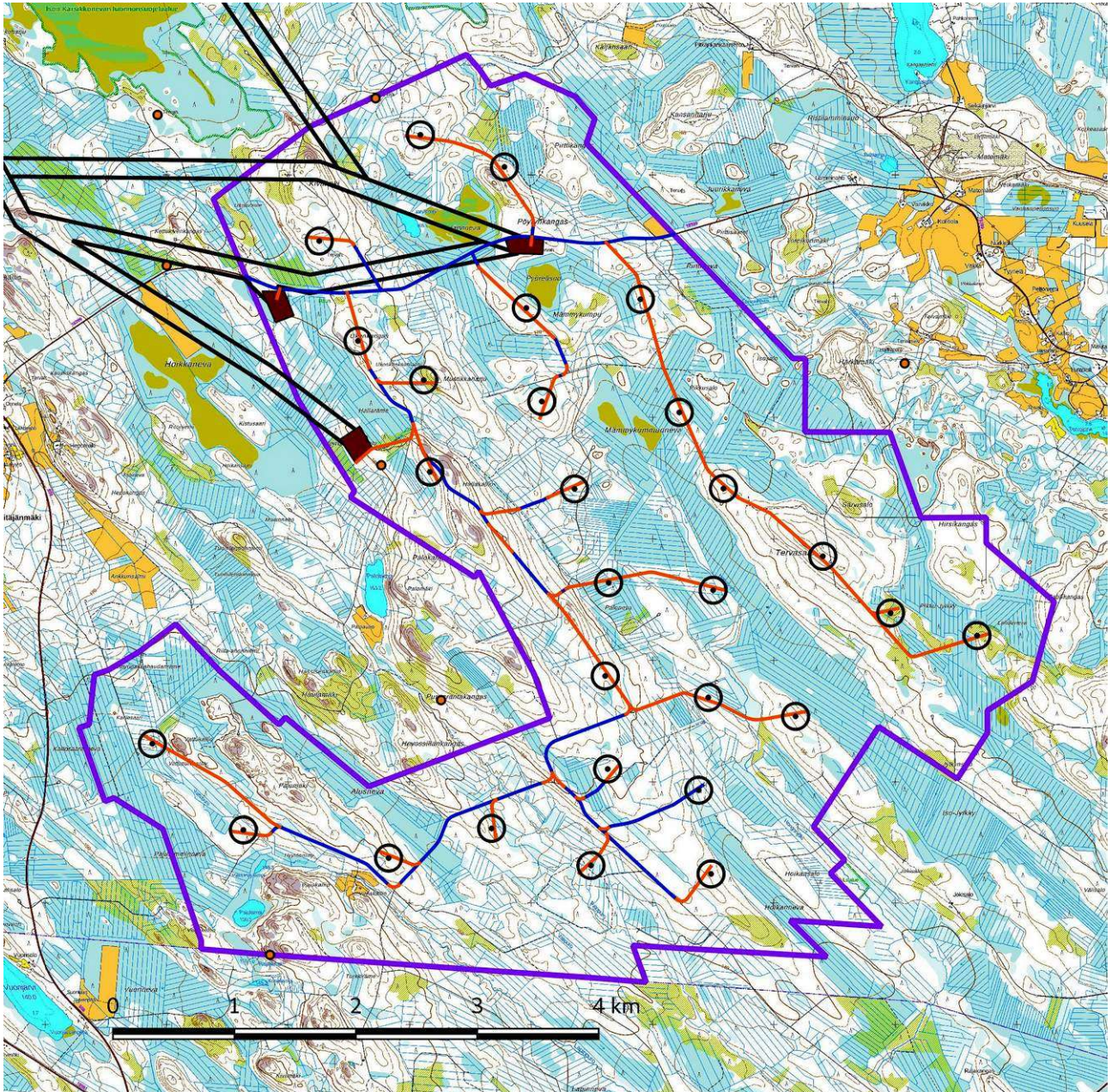
Muinaisjäännösten paikallistaminen ja arviointi perustui lähiseudulla aikaisemmin tehtyjen arkeologisten selvitysten tuloksiin ja Museoviraston ylläpitämän rekisteriportaalin tietoihin. Näiden tietojen lisäksi esiselvityksessä käytettiin eri aineistoja, joiden avulla tunnistettiin muinaisjäännösten sijainnin kannalta otolliset alueet. Esihistoriallisten kohteiden osalta kaukokartoituksessa keskeisiä aineistoja ovat GTK:n kallio- ja maaperäkartat, Maanmittauslaitoksen ortoilmakuvat, korkeusmalli ja laserkeilausaineiston pistepilviaineisto sekä museoviraston Lidark-aineisto. Laserkeilausmenetelmä tuottaa tarkkaa tietoa kohteensa pinnanmuodoista, ja menetelmän avulla voidaan paikantaa lähinnä erilaisia kuoppakohteita, kuten asumuspainanteita, tervahautoja ja hiilimiiluja tai isoja vallirakenteita. Historiallisen ajan kohteita etsittiin topografian, kirjallisuustietojen, perimätiedon, paikannimistön ja internetistä löytyvän historiallisen karttamateriaalin avulla, kuten pitäjänkarttojen, rajakarttojen, tie- ja liikennekarttojen, sotilaskarttojen avulla. Alueesta laadittujen vanhimpien peruskarttojen avulla arvioitiin kohteiden säilyneisyyttä ja maankäytön vaikutuksia mahdollisiin muinaisjäännöksiin. Vanhin laadittu inventointialueen kattava peruskarttasarja on vuosilta 1962–1964.

2.2. Maastoinventointimenetelmä

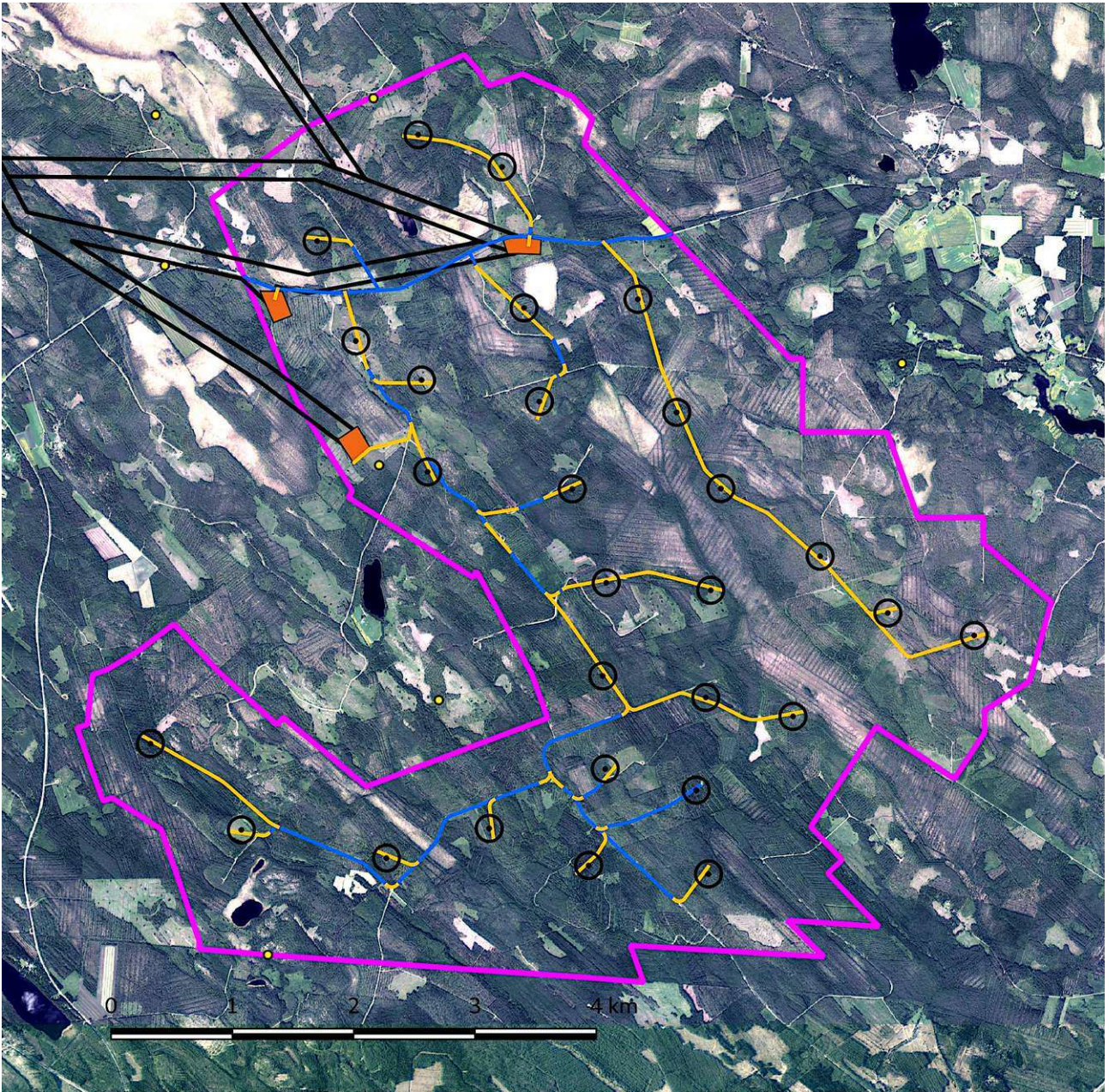
Maastoinventoinnissa tarkastettiin voimalapaikat 200 m:n säteellä, parannettavat ja uudet tiet noin 30–50 leveällä vyöhykkeellä maastosta riippuen. Ulkoiset sähkönsiirtolinjaukset inventoitiin 150–200 m leveällä vyöhykkeellä, lisäksi sähköasemien alueet ja niiden lähiympäristö. Läjitysalueiden sijainti ei ole toistaiseksi varmistunut. Muut hankealueen sisällä olevat arkeologisesti otolliset alueet, kuten kuivat kankaat ja kallioalueet, inventoitiin myös. Maaperää tarkastettiin pääosin ojien leikkauksista, rakenteiden syntytapaa ja ikää selvitettiin kairamalla. Laajempia hiekka-alueita ei tarkastetuilla paikoilla juuri esiinny, ja maasto on pääosin hyvin kivikkoista, koekuoppia tehtiin vain muutamia Sarvisalon hiekkaharjanteella ja Tervasalon koillisrinteellä. Havaitut muinaisjäännökset ja myös joitakin muita ihmisen aikaansaamia moderneja rakenteita valokuvattiin. Suunniteltuja rakentamisen alueita valokuvattiin ja niistä kirjattiin maasto- ja maisemaselvityksiä.

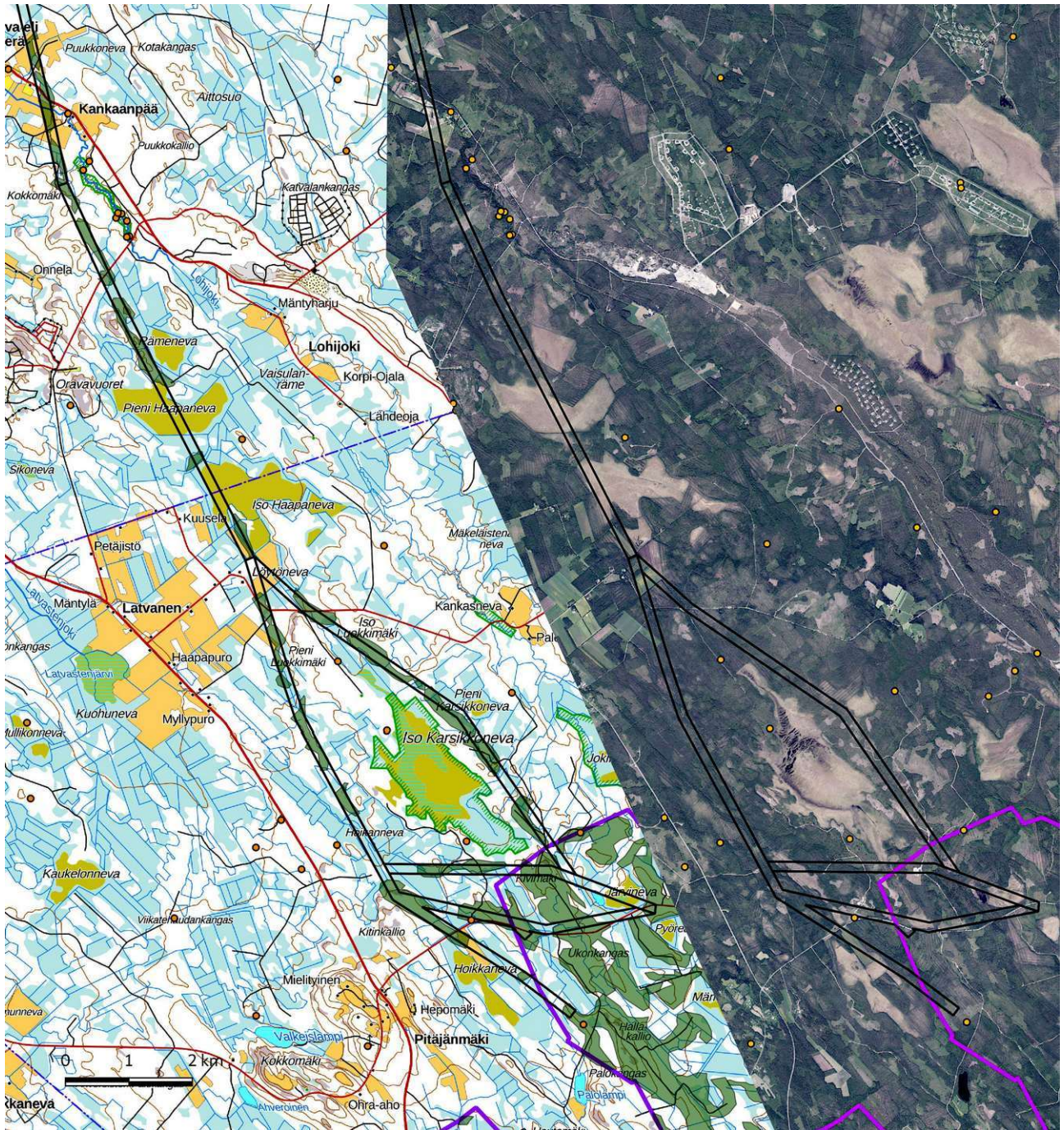
Kartta 2. Yleiskartta, tuulivoimapuiston hankealueen raja merkitty violetilla viivalla, voimalapaikat mustina ympyröinä. Ulkoiset sähkönsiirtolinjat mustalla reunaviivalla (buffer 150 m). Museoviraston rekisteriportaalin merkityt kohteet oransseina pisteinä. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1:100 000, 9/2023.

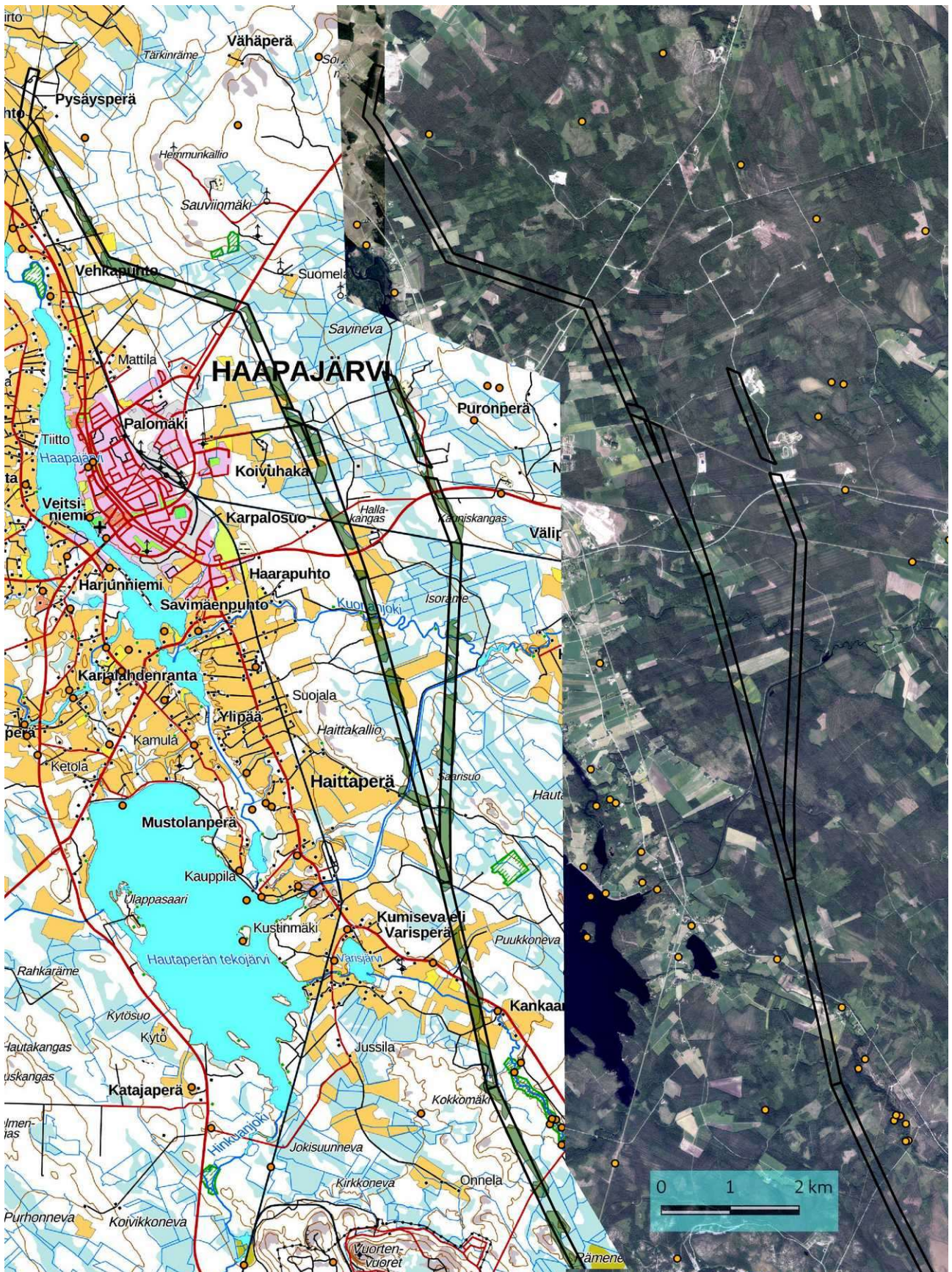
Kartta 3. Hankealue; tuulivoimapuiston hankealueen raja on merkitty violetilla viivalla, voimalapaikat mustina ympyröinä. Parannettavat tiet sinisillä viivoilla, uudet tiet oransseilla viivoilla, sähköasemien alueet ruskeana. Ulkoiset sähkönsiirto-
linjat mustalla reunaviivalla (buffer 150 m). Museoviraston rekisteriportaalin merkityt kohteet oransseina pisteinä. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1:50 000, 9/2023.

Kartta 4. Hankealue, ortokuva; tuulivoimapuiston hankealueen raja on merkitty lilalla viivalla, voimalapaikat mustina ympyröinä. Parannettavat tiet sinisellä viivalla, uudet tiet keltaisella viivalla, sähköasemien alueet oranssina. Ulkoiset sähkönsiirtolinjat mustalla reunaviivalla (buffer150 m). Museoviraston rekisteriportaalin merkityt kohteet keltaisina pisteinä. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1:50 000, 9/2023.

Kartta 5. Ulkoinen sähkönsiirtolinjaus, eteläosa. SVE1 ja SVE2 merkitty mustalla reunaviivalla. Hankealueen raja violetina viivana. Inventoidut alueet vihreänä. Museoviraston rekisteriportaalin merkityt kohteet oransseina pisteinä. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1.50 000 ja ortokuvat, 9/2023.

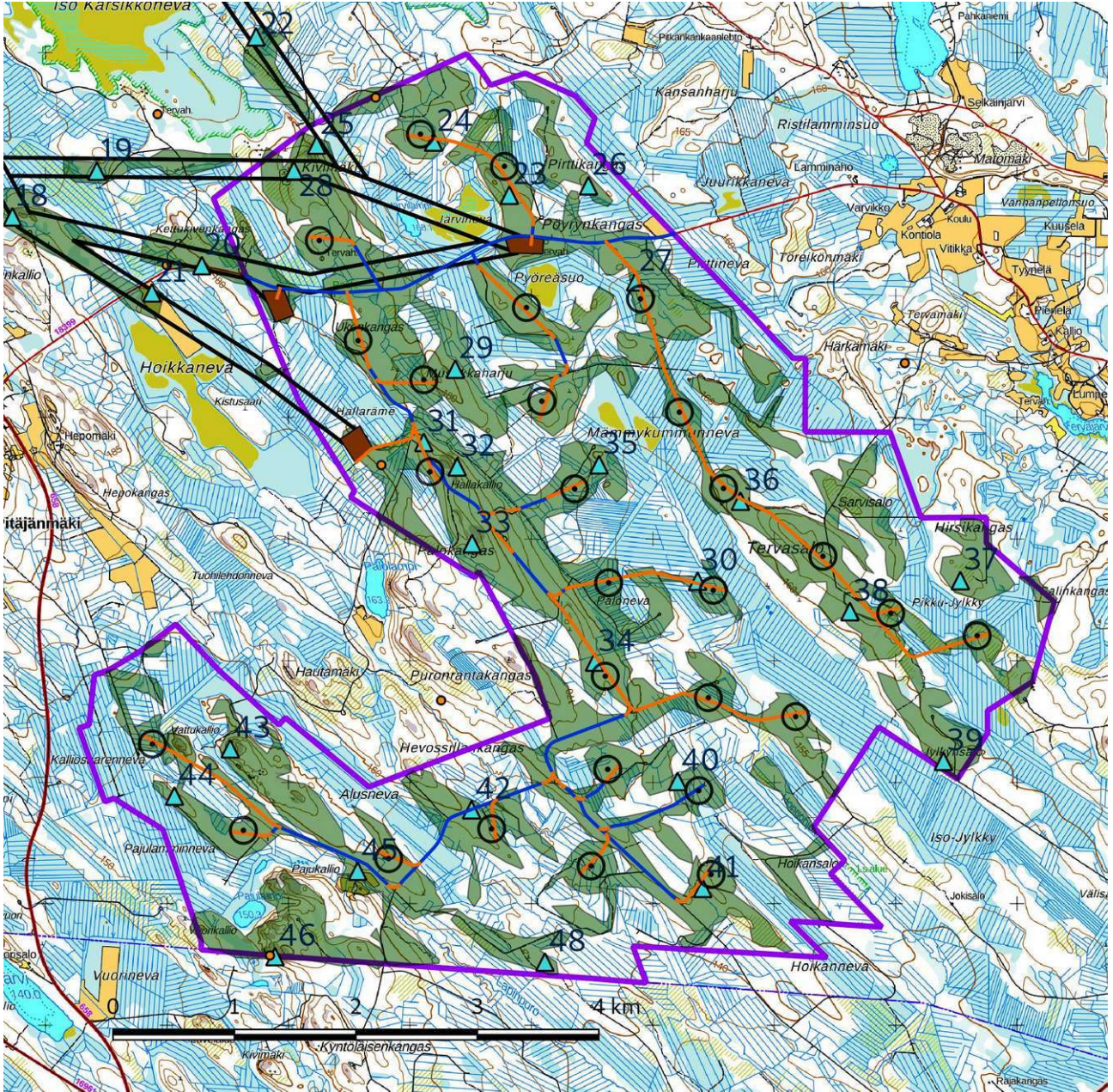

Kartta 6. Ulkoinen sähkönsiirtolinjaus, pohjoisosaa. SVE1 ja SVE2 merkitty mustalla reunaviivalla. Inventoidut alueet vihreänä. Museoviraston rekisteriportaalin merkityt kohteet oransseina pisteinä. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1.50 000 ja ortokuvat, 9/2023.

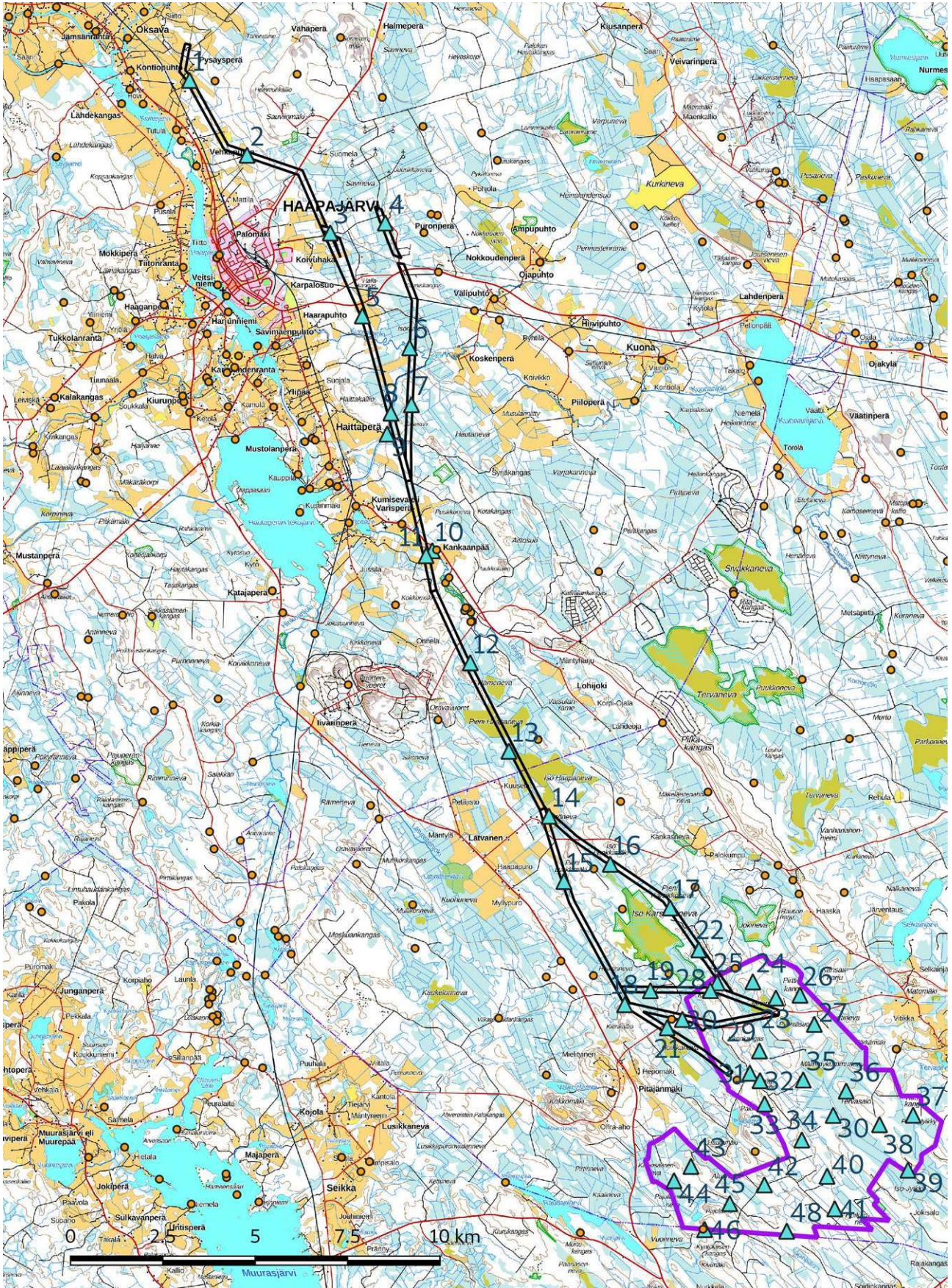

3. Maisema, topografia ja geologia

3.1. Valokuvat ja maastokuvaukset

Kartta 7. Hankealue. Inventoidut alueet vihreänä, kuvauspisteet turkooseina kolmioina. Tuulivoimapuiston hankealueen raja on merkitty violetilla viivalla, voimalapaikat mustina ympyröinä. Parannettavat tiet sinisillä viivoilla, uudet tiet oransseilla viivoilla, sähköasemien alueet ruskeana. Ulkoiset sähkönsiirtolinjat mustalla reunaviivalla (buffer 150 m). Museoviraston rekisteriportaalin merkityt kohteet oransseina pisteinä. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1:50 000, 9/2023.

Kartta 8. Yleiskartta. Kuvauspisteet turkoosina kolmiona. Tuulivoimapuiston hankealueen raja on merkitty violetilla viivalla, ulkoiset sähkönsiirtolinjat mustalla reunaviivalla. Museoviraston rekisteriportaalin merkityt kohteet oransseina pisteinä. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1:100 000, 9/2023.

Ulkoinen sähkönsiirto:

Kuva 1. Liittymiskohta eteläisen johdon rinnalle Pysäysperän Eteläpuolella.

Kuva 2. Linjaus Sauvinmäen lounaispuolella.

Kuva 3. Linjaus ylittämässä Koivuhaan linjaa.

Kuva 4. Itäisen haaran pohjoispää Ahoinkankaan sora-kuopan länsipuolella.

Kuva 5. Läntinen haara SVE1 Kuonanjoen pohjoispuolella.

Kuva 6. Itäisen haaran SVE2 Kuonanjoen ylityspaikka.

Kuva 7. Itäinen haara SVE 2 Saarisuolla.

Kuva 8. Läntinen haara SVE1 tekojärvelle johtavan kanavan reunapadosta luoteeseen.

Kuva 9. Tekojärvelle johtava kanava Härkäahon kohdalla. Kuvattu pohjoiseen.

Kuva 10. Lohijoen ylityspaikka Kankaanpään kohdalla, länteen.

Kuva 11. Jokiniemen peltoalue kaakkoon.

Kuva 12. Pitkänmäen itäpuolinen kallioalue, luoteeseen.

Kuva 14. Linjaus kuvattu luoteeseen Isolta Haapanevalta. Keskellä Pieni Haapaneva ja taustalla Rämeneva. Dronekuva, korkeus 105 m.

Kuva 13. Rämne Ison Haapanevan luoteispuolella.

Kuva 15. Halmeenalusneva, läntinen haara SVE1, kuvattu luoteeseen.

Kuva 16. Itäinen haara SVE2 Ison Luokkimäen lounais puolella, luoteeseen.

Kuva 17. Itäinen haara SVE2 Pienen Karsikkonevan eteläpuolella.

Kuva 18. Läntinen haara SVE1 Kitikallion pohjoispuolella.

Kuva 19. SVE1, linjaus Ison Karsikkonevan eteläpuolella.

Kuva 20. Linjaus SVE1 Kettukivenkankaalla, koilliseen.

Kuva 21. Linjaus SVE1 Hoikkanevan pellon kohdalla, kaakkoon.

Tuulivoimapuiston hankealue

Kuva 22. Linjaus SVE2 Ison Karsikkonevan kaakkoispuolella.

Kuva 23. Uusi tielinjaus ja voimalapaikka (taustalla) Pöyrynkankaalla, luoteeseen.

Kuva 24. Voimalapaikka Järvinevan pohjoispuolella, länsiluoteeseen

Kuva 25. Kivimäen kallioaluetta, lounaaseen.

Kuva 26. Pirttikangas kuvattu luoteeseen.

Kuva 27. Voimalapaikka Pöyrynkankaan eteläpäässä, etelään

Kuva 28. Laaja kiviaineslouhos Kivimäen lounaispuolella.

Kuva 29. Mustikkaharjun itärinne kuvattu voimalapaikasta koilliseen.

Kuva 30. Voimalapaikka Palonevalla, itäkaakkoon.

Kuva 31. Suunniteltu tielinjaus Hallakallion luoteispäässä, kuvattu kaakkoon.

Kuva 32. Hallakallion jyrkkä itärinne, itään.

Kuva 33. Palokankaan kallioinen laki, koilliseen.

Kuva 34. Voimalapaikka soraharjanteella Palonevan eteläpuolella, kaakkoon.

Kuva 35. Voimalapaikka Mämmykummunnevalle, lounaaseen.

Kuva 36. Voimalapaikka Tervasalon luoteispäässä, luoteeseen.

Kuva 37. Hirsikankaan soraharjanne, pohjoiseen.

Kuva 38. Tervasalon lounaisrinne, pohjoiseen.

Kuva 39. Jylkynsalo, rehevähköä sekametsää.

Kuva 40. Voimalapaikka Hoikansalon luoteispuolella, kaakkoon.

Kuva 41. Voimalapaikka Hoikansalon länsipuolella, koilliseen

Kuva 42. Parannettava metsätie Hevossillankankaalla, itäkoilliseen.

Kuva 43. Vattukallion laki, luoteeseen

Kuva 44. Soraharjanne Vattukallion eteläpuolella, kaakkoon.

Kuva 45. Viinakallion niittyä ja vanha torppa (kohde 19), kaakkoon.

Kuva 46. Rajakallio hankealueen etelärajalla. Alueella on Rajamerkki kohde 20.

Kuva 48. Välipuron rämettä, kaakkoon.

Kuva 47 on poistettu.

3.2. Geologia

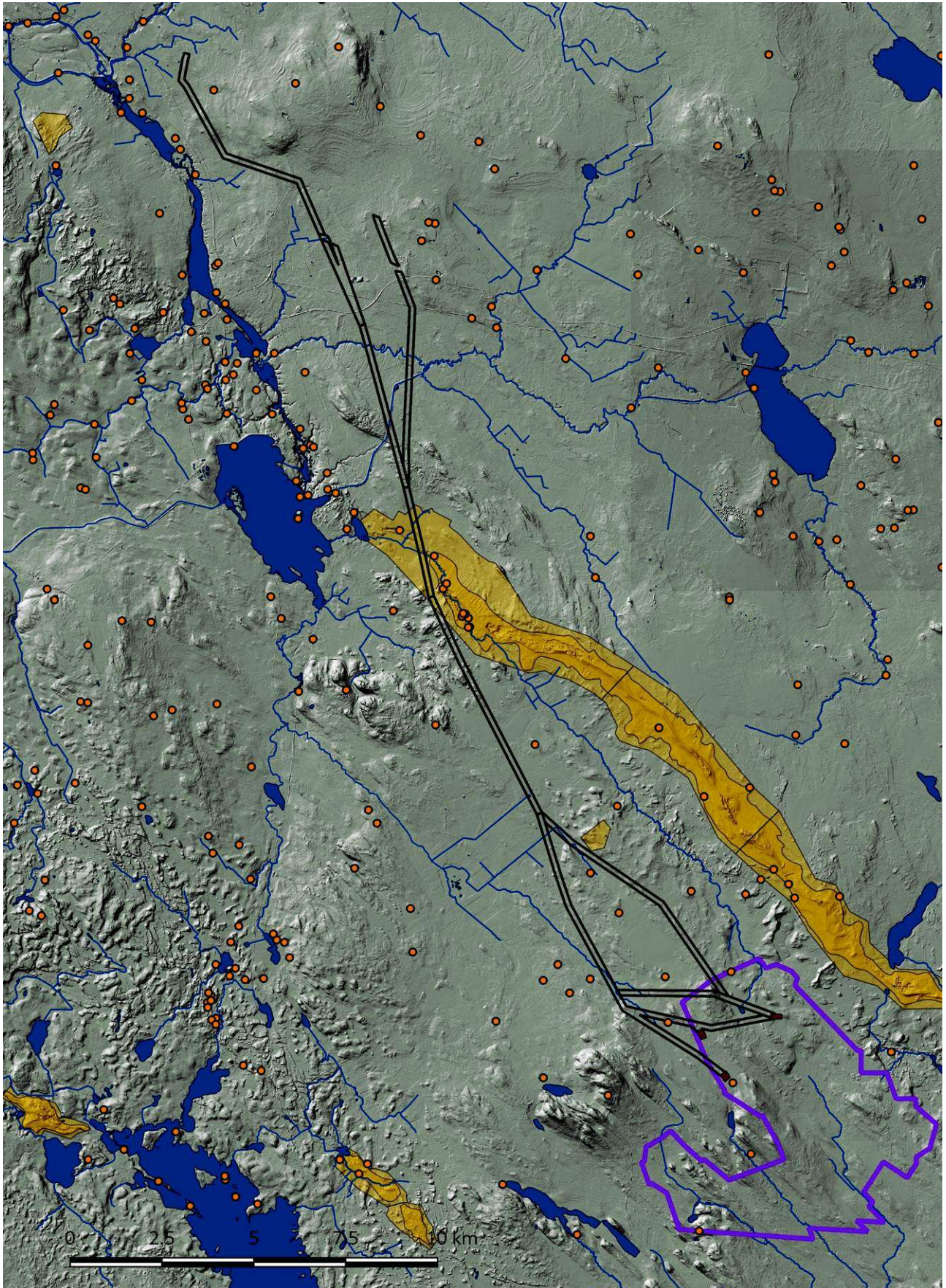
Suunnittelualue sijaitsee pohjoisen Suomenselän vedenjakajan molemmin puolin. Vedenjakaja kulkee tuulivoimapuiston hankealueen halki. Alueella on useita korkeita mäkiä, joihin liittyvät paikoitellen laajat kalliopaljastumat: Rajakallio, Pajukallio, Palomäki ja Hallakallio. Ulkoiset sähkönsiirtolinjaukset kulkevat Kalajoen koillispuolella melko tasaisella ja laajalti soistuneella pohjamaa-alueella. Isoimmat luonnontilassa olevat suot ovat Iso ja Pieni Haapaneva sekä Rämeneva, niiden yhteen laskettu pinta-ala on noin 250 ha. Soiden luoteispuolella on laajoja korkeita kalliomuodostumia, Vuortenvuoret – Pitkämäki – Oravavuoret. Pohjoisempana linjat ylittävät Kuonanjoelta Hautaperän tekojärveltä kaivetun täyttökanavan. Hankealueen ja ulkoisen sähkönsiirtolinjauksen koillispuolella kulkee pitkä ja keskimäärin kilometri leveä harjujakso. Sähkönsiirtolinjaus ylittää harjun Kankaanpään länsipuolella.

Vedenjakajan pohjoispuolella sijaintikorkeus n. 97–180 m mpy vastaa Ancyliusjärven keskivaiheen ja loppuvaiheen merenrantatasoa noin 9500–6500 vuotta sitten. Kehitys vedenjakajan eteläpuolella oli erilainen. Noin 8800 vuotta sitten kuroutui Muinais-Keiteleen ja Muinais-Päijänteiden yhteinen vesiallas Ancyliusjärvestä. Järvi laski alkuvaiheessa Perämerelle Pihtiputaan ja Haapajärven rajalla sijaitsevan Koivujoen ja Hinkuanjoen kautta Kalajokeen. Lasku-uoma jäi kuiville kun Heinolanharju puhkesi noin 6900 vuotta sitten. Tämä muinainen lasku-uoma sijaitsee hankealueesta noin 12 km länteen

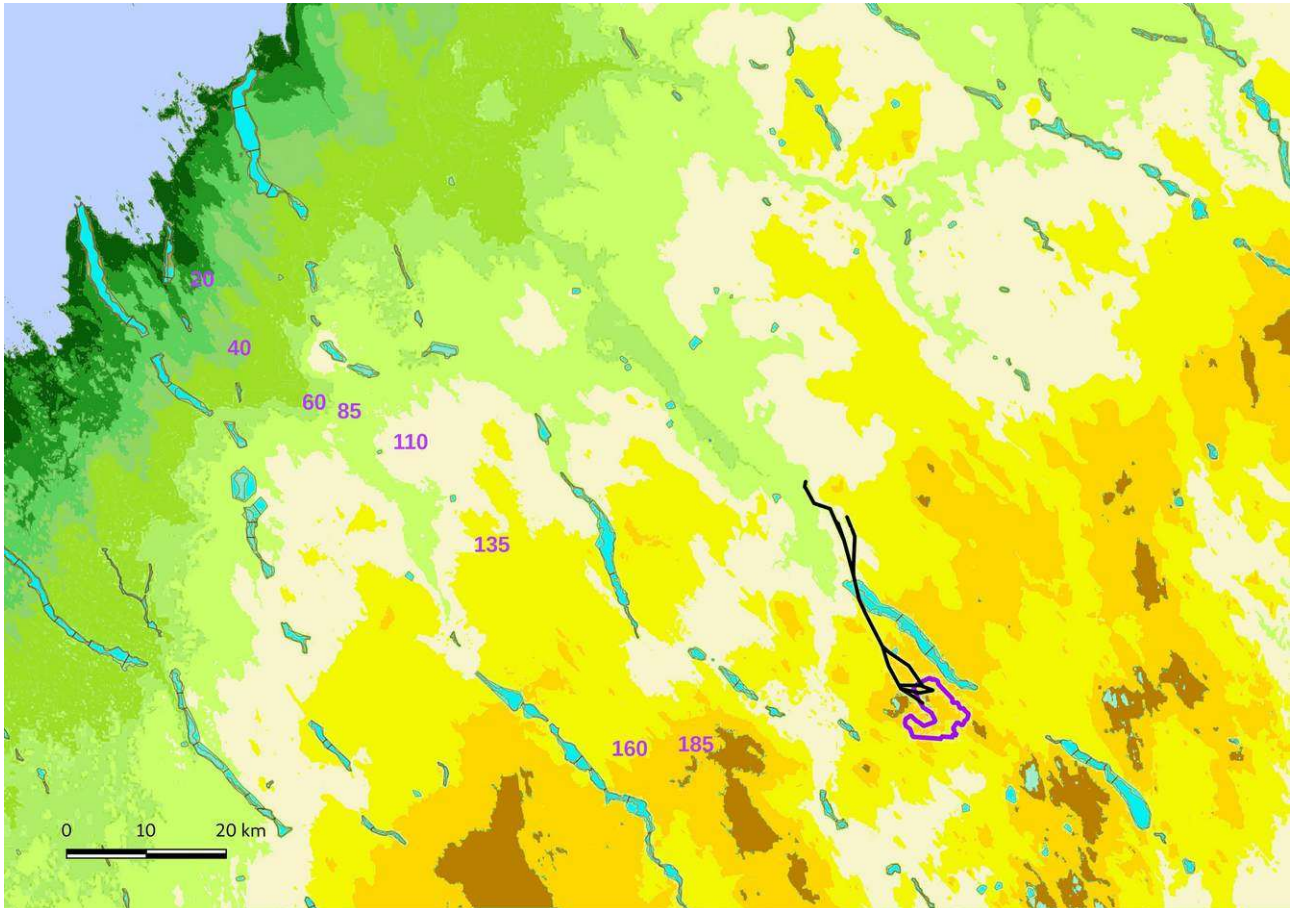
Tuulivoimapuiston hankealueella on vain niukasti vesistöjä; jokia tai isompia puroja ei ole, ainoat pienet lammet ovat Pajulampi ja Pieni Pajulampi sekä Järvilampi. Lohijoki saa alkunsa hankealueen pohjoisosassa ja se kulkee Kankaanpäähän saakka sähkölinjausten koillispuolella. Pohjoisempana linjaukset ylittävät vielä tekojärven täyttökanavan ja Kuonanjoen.

Hankealue on suurimaksi osaksi metsätalouskäytössä, Kivimäen lounaispuolella on avolouhos. Ainoat nykyään maatalouskäytössä olevat alueet ovat entisen Viinamäen torpan niityt.

Sähkönsiirtolinjaukset sijoittuvat vuorotellen metsätalousalueille ja maatalousmaisemiin. Eteläosassa linjaukset kulkevat laajojen soiden yli.

Kartta 9; yleiskartta. Laserkeilausaineistoon perustuva vinovalovarjoste 2 m DEM 1:20 000, 9/2023. Tuulivoimapuiston hankealueen raja on merkitty violetilla viivalla. Ulkoiset sähkönsiirtolinjat mustalla reunaviivalla (buffer150 m). Harju keltaisena. Vesistöt VPD 2.

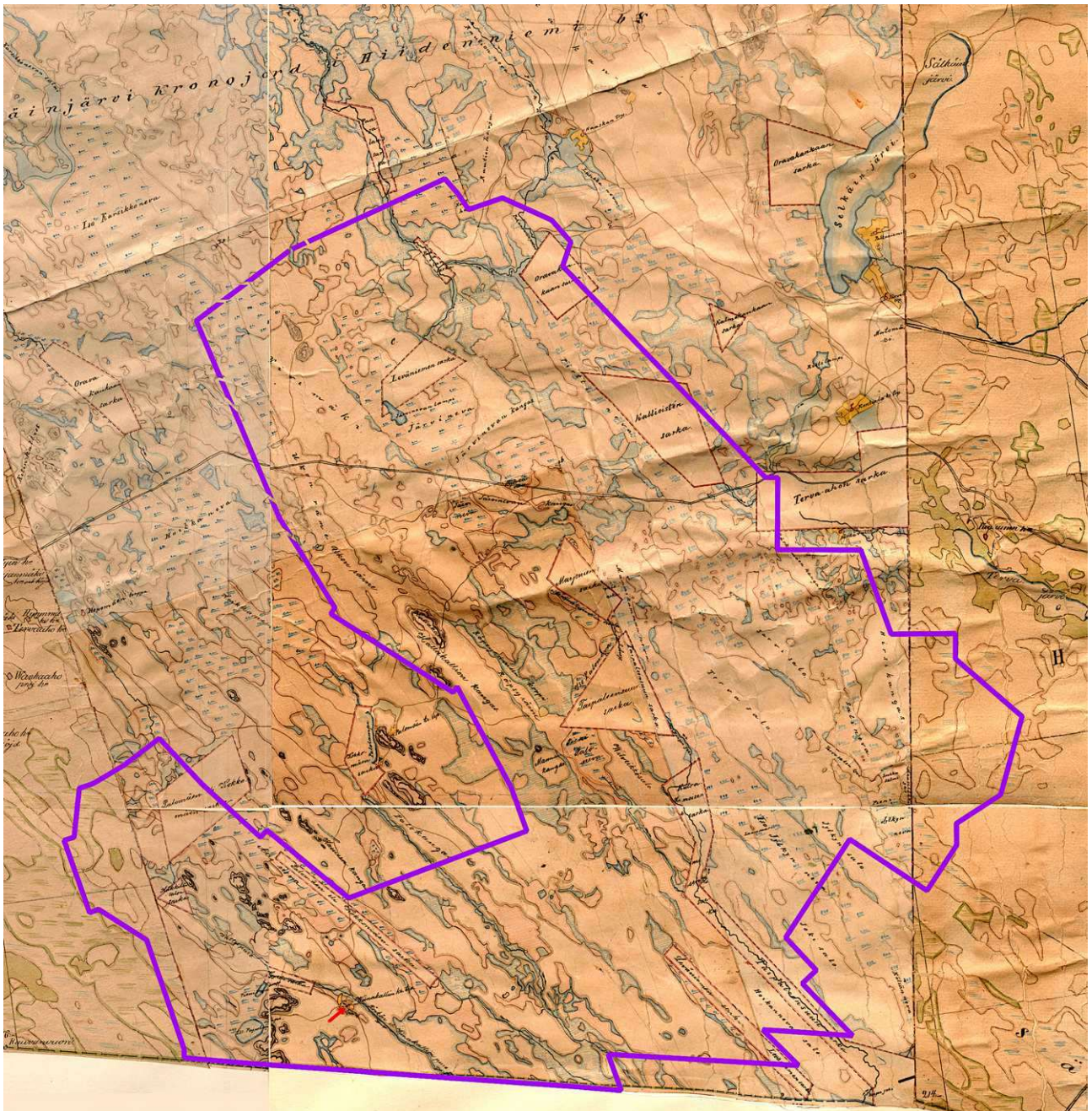
Kartta 10. Korkeusvyöhykkeet (0 – 185 m mpy) Kalajokilaaksossa. Tuulivoimapuiston hankealueen raja on merkitty violetilla viivalla ulkoiset sähkönsiirtolinjat mustalla viivalla. Harjut turkoosina.

4. Alueen aiempi maankäyttö

Kohdealueen kivikautinen asutus syntyi todennäköisesti varhaismesoliittisella kaudella melko pian sen jälkeen, kun korkeimmat alueet nousivat noin 9500 vuotta sitten merestä. Se keskittyi muinaisen sisäjärven rannoille ja sen lasku-uoman ympärille. Vedenjakajan pohjoispuolella asutus keskittyi harjulle ja muinaisen Kalajokisuun kohdalle ja siirtyi maankohoamisen takia merenrantavyöhykkeen mukana länteen. Hankealueelta ja sähkönsiirtolinjauksen läheltä ei tavattu merkkejä kivikautisesta tai muusta esihistoriallisesta asutuksesta.

Varhainen maatalousasutus levisi Kalajokivartta ja Pyhäjokivartta pitkin sisämaahan viimeistään 1500-luvun alussa. Haapajärven keskustaajaman asutus syntyi ennen 1500-luvun puoliväliä. Vuonna 1547 Haapajärveltä tiedetään sakko- ja isäntäluetteloiden perusteella 6 taloa. Vuonna 1566 verotiloja mainitaan 5. 1840-luvulle tultaessa Haapajärven kylässä taloja oli 16. Pyhäjärven puolella on hankealueen lähistöllä kaksi ilmeisesti jo 1700-luvulla perustettua kylää: Hiidenkylä sijaitsee noin 1,5 km hankealueesta itään, ja Pitäjänmäki 1,5–2 km länteen. 1840-luvun pitäjänkartalle on Pitäjänmäen osalta merkitty 6 taloa ja yksi torppa sekä Hiidenkylän osalta kaksi taloa.

Hankealueelle on merkitty yksi torppa, Viinakallion kruunutorppa; torppa sijaitsee alueen lounaisosassa lähellä Pihtiputaan rajaa.

Kartta 11. Ote 1840-luvun pitäjänkartasta Pyhäjärvi. Hankealue (violetti reunaviiva) asemoituna. Viinakallion torppa on merkitty punaisella nuolella.

5. Tulokset

Ennen inventointia suunnittelualueilta tunnettiin 2 kiinteää muinaisjäännöskohdetta, Kivikangas tervahauta, tunnus 1000037659, ja Pihtipudas Elämänjärvi Rajalampi rajamerkki, tunnus 1000002121, sekä 1 mahdollinen muinaisjäännös, Koivujuurikansalo tervahauta, tunnus 1000037689 (joka tarkastettaessa varmistui tervahaudaksi). Sähkönsiirtolinjauksen lähetyviltä (< 500 m) tunnettiin ennalta yksi muu kulttuuriperintökohde, Kettukivenkangas kämppä, tunnus 1000037701.

Inventoinnissa 2023 löytyi 14 uutta muinaisjäännöstä – kaikki tervahautakohteita – joista 2 hankealueen ulkopuolella ulkoisen sähkönsiirtolinjauksen vaikutusalueella, ja 12 tuulivoimapuiston hankealueella. Hankealueelta löytyi myös 2 muuta kulttuuriperintökohdetta – merkkipuu, sekä torpan paikka, jolla myös säilyneitä rakennuksia 1900-luvun alun tienoilta. Lisäksi havaittiin 1 muu kohde, resentejä kuoppia.

Hankkeella voisi olla vaikutusta neljään muinaisjäännöskohteeseen ja yhteen muuhun kulttuuriperintökohteeseen. Kohde 5 (Kivimäki etelä tervahauta) sijaitsee suunnitellusta voimalapaikasta noin 120 m etelään, kohde 6 (Ukonkangas merkkipuu) sekä kohde 7 (Pöyrynkangas tervahauta) sijaitsevat parannettavasta tiestä n. 10 m etelään ja ne on otettava huomioon tietyössä ja maakaapeloinnissa; kohde 16 (Palokangas kaakko tervahauta) sijaitsee suunnitellusta voimalapaikasta noin 90 m pohjoiskoilliseen; Kohde 1 (Kaustinhauta tervahauta ja kuoppia) sijaitsee ulkoisen sähkönsiirtolinjan keskilinjasta noin 60 m itään.

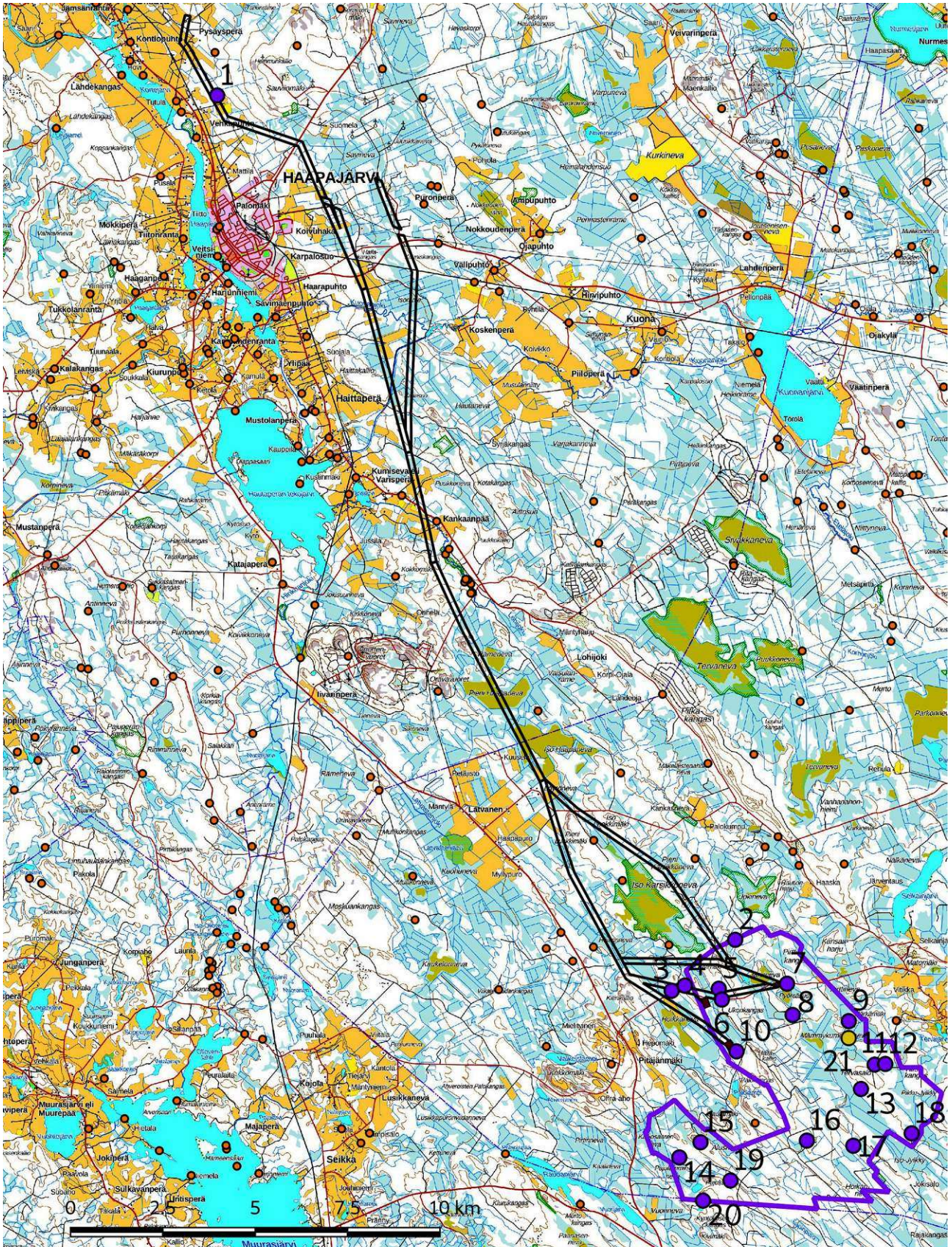
Lestijärvellä, 20.9.2023

Hans - Peter Schulz

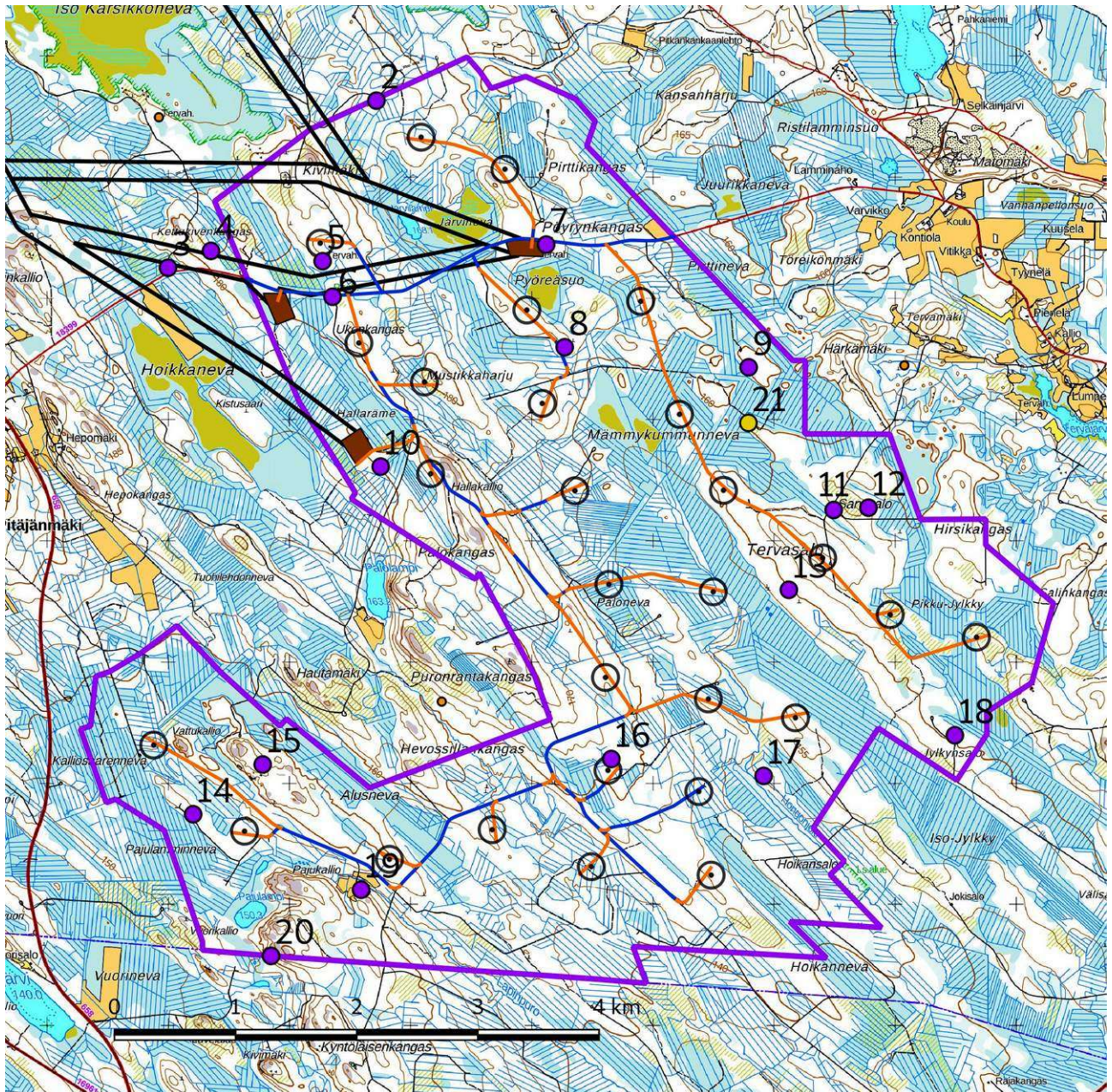
Hans-Peter Schulz

6. Yleiskartat

Kartta 12. Yleiskartta. Mj-/Kp-kohteet violetina pisteenä, muu kohde keltaisena pisteenä. Tuulivoimapuiston hankealueen raja on merkitty violetilla viivalla, ulkoiset sähkönsiirtolinjat mustalla reunaviivalla. Museoviraston rekisteriportaalin merkityt kohteet oransseina pisteinä. MLL:n maastokarttarasteri 1:100 000, 9/2023.

Kartta 13. Hankealue. Mj-/Kp-kohteet violetina pisteenä, muu kohde keltaisena pisteenä. Tuulivoimapuiston hankealueen raja on merkitty violetilla viivalla, voimalapaikat mustina ympyröinä. Parannettavat tiet sinisellä viivalla, uudet tiet oranssilla viivalla, sähköasemien alueet ruskeana. Ulkoiset sähkönsiirtolinjat mustalla reunaviivalla (buffer150 m). Museoviraston rekisteriportaalin merkityt kohteet oransseina pisteinä. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1:50 000, 9/2023.

7. Kohdeluettelo

Kohde	Sivu	tyyppi/ tyypin tarkenne	ajoitus	lkm	status	mj-tunnus
1. Haapajärvi Kaustinhauta	27	Työ- ja valmistuspaikat / tervahauta Maarakenteet / maakuopat Raaka-aineen hankintapaikat / hiekanottokuopat	historiallinen, ajoittamaton	8	U	
2. Pyhäjärvi Kivikangas	29	Työ- ja valmistuspaikat / tervahauta Kivirakenteet / kiuas	historiallinen	2	MJ	1000037659
3. Pyhäjärvi Kettukivenkangas	30	Asuinpaikat / kämppä	historiallinen		KP	1000037701
4. Pyhäjärvi Kettukivenkangas 2	31	Työ- ja valmistuspaikat / tervahauta	historiallinen		U	
5. Pyhäjärvi Kivimäki etelä	32	Työ- ja valmistuspaikat / tervahauta	historiallinen		U	
6. Pyhäjärvi Ukonkangas	33	Kulkuväylät / merkkipuu	historiallinen		K	
7. Pyhäjärvi Pöyrynkangas	34	Työ- ja valmistuspaikat / tervahauta	historiallinen		U	
8. Pyhäjärvi Mämmykumpu	35	Työ- ja valmistuspaikat / tervahauta	historiallinen		U	
9. Pyhäjärvi Isosalo	36	Työ- ja valmistuspaikat / tervahauta	historiallinen		U	
10. Pyhäjärvi Koivunjuurikansalo	37	Työ- ja valmistuspaikat / tervahauta	historiallinen		MJ	1000037689
11. Pyhäjärvi Sarvisalo 1	38	Työ- ja valmistuspaikat / tervahauta	historiallinen		U	
12. Pyhäjärvi Sarvisalo 2	39	Työ- ja valmistuspaikat / tervahauta	historiallinen		U	
13. Pyhäjärvi Tervasalo	40	Työ- ja valmistuspaikat / tervahauta	historiallinen		U	
14. Pyhäjärvi Pajulammin- neva koillinen	41	Työ- ja valmistuspaikat / tervahauta	historiallinen		U	
15. Pyhäjärvi Pajumäki	42	Työ- ja valmistuspaikat / tervahauta	historiallinen		U	
16. Pyhäjärvi Palokangas kaakko	43	Työ- ja valmistuspaikat / tervahauta Kivirakenteet / kiuas	historiallinen	2	U	
17. Pyhäjärvi Hongonjoki	44	Työ- ja valmistuspaikat / tervahauta	historiallinen		U	
18. Pyhäjärvi Jylkynsalo	45	Työ- ja valmistuspaikat / tervahauta	historiallinen		U	
19. Pyhäjärvi Viinakallio	46	Asuinpaikat / torppa	historiallinen	2	K	
20. Pihtipudas Elämäjärvi Rajalampi	47	Kivirakenteet / rajamerkit	historiallinen	3	MJ	1000002121
21. Pyhäjärvi Sarvisalo luode	49	Maarakenteet / kuopat	moderni		M	

Status: MJ – tunnettu kiinteä muinaisjäännös, U – uusi kiinteä muinaisjäännös, KP – tunnettu muu kulttuuriperintökohde, K – uusi muu kulttuuriperintökohde, M – muu kohde.

8. Kohdetiedot

1. Haapajärvi Kaustinhauta

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	Q4321R
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	2344 07
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat, maarakenteet, raaka-aineen hankintapaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7074462 I 416704
Tyypin tarkenne	Tervahauta, maakuopat, hiekanottokuopat	N2000	101 m mpy
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	Tervahaudan keskipiste; GPS-mittaus, digitointi (lidar-aineisto)
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus, valokuvaukset
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: Vehkapuhdon pohjoispuolella, Suopellon ja Rauturämeen välisellä matalalla, hiekkaisella harjanteella sijaitsee Kaustinhauta niminen tervahauta. Tervahaudan halkaisija on n. 18 m, kuopan halkaisija n. 9 m, ja halssi suuntautuu etelään. Tervahaudan etelä- ja itäpuolitse kulkevat melko runsaasti käytetyn oloiset polut. Tervahaudan etelä- ja kaakkoispuolella, heti haudan eteläpuolitse kulkevan polun toisella puolisella alueella lienee tapahtunut pienimuotoista hiekanottoa jo pidemmän aikaa – kahden pienehkön, soistuneen hiekanottokuopan reunoista otetuissa kairausnäytteissä näkyi paksuhko (huuhtoutumiskerros n. 10 cm, rikastumiskerros > 30 cm), joskaan ei vielä täysin diskreetisti kerrostunut podsolimaannos. Hiekanottoalueen kaakkoispuolelta tavattiin lisäksi pienempiä, matalampia kuoppia ja kuopanteita suunnilleen pohjois–etelä-suuntaisessa rivissä (kaksi näistä tosin sijaitsevat vierekkäin länsi–itä-suunnassa). Nämä kuopanteet ovat sekä loivemman muotonsa että niistä kairatessa havaitun vielä selkeämmän podsolimaannoksen perusteella hiekkakuoppia vanhempia. Muutamasta kuopasta havaittiin kairausnäytteessä lisäksi viitteitä kaksoismaannoksesta, vaikkakin ne ovat esimerkiksi pyyntikuopiksi pääosin hyvin pieniä. Alueella kasvaa nuorehkoa tuoreen kankaan mänty- ja kuusimetsää, tervahaudan päällä myös nuoria lehtipuita ja katajaa.

Alakohdeluettelo:

Tunnus	Tyyppi	Kuvaus	x	y	z
1-2	maakuoppa	Pieni kuopanne, halkaisija n. 1 m, syvyys n. 40 cm; kairausnäytteessä podsolimaannos	416755	7074454	101
1-3	maakuoppa	Pienehkö kuopanne, halkaisija n. 1,2 m, syvyys n. 50 cm; kairausnäytteessä podsolimaannos – rikastumiskerroksen yläosassa ohut (n. 2,5 cm) huuhtoutumiskerroksen värinen vaaleanharmaa raita, mahdollinen kaksoismaannos	416754	7074452	100
1-4	maakuoppa	Pieni kuopanne, halkaisija n. 1 m, syvyys n. 30 cm; kairausnäytteessä podsolimaannos	416754	7074448	100
1-5	maakuoppa	Pienehkö kuoppa, halkaisija n. 1,5 m, syvyys n. 50 cm; kairausnäytteessä podsolimaannos – huuhtoutumiskerroksessa eri värisiä vaihteita, mahdollisesti kaksoismaannoksen jälkiä?	416755	7074447	100
1-6	maakuoppa	Pieni kuopanne, halkaisija n. 1 m, syvyys n. 40 cm; kairausnäytteessä podsolimaannos	416754	7074445	100
1-7	hiekanottokuoppa	Soistunut, veden vallassa oleva vanha hiekanottokuoppa, alaltaan n. 3 m x 2 m,	416736	7074456	101

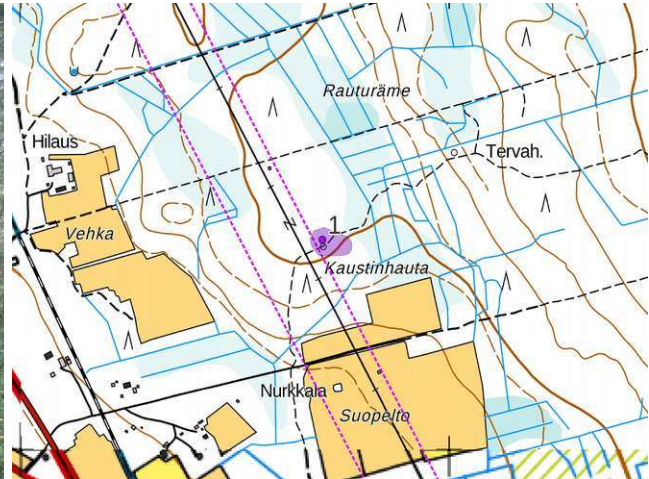

		syvyys n. 1 m; vedestä huolimatta kuopan reunasta sai otettua kairausnäytteen, jossa näkyi intakti (joskin pienempiä kuopanteita nuoremman oloinen) podsoliimaannos			
1-8	hiekanottokuoppa	Pohjasta soistunut vanha hiekanottokuoppa, alaltaan n. 2,5 m x 2 m, syvyys n. 1 m; kosteudesta huolimatta kuopan reunasta sai otettua kairausnäytteen, jossa näkyi intakti (joskin pienempiä kuopanteita nuoremman oloinen) podsoliimaannos	416735	7074449	101

Vaikutusten arvio: Hankkeella voisi olla vaikutusta kohteeseen, se sijaitsee ulkoisen sähkönsiirron keskilinjasta noin 60 m itään.

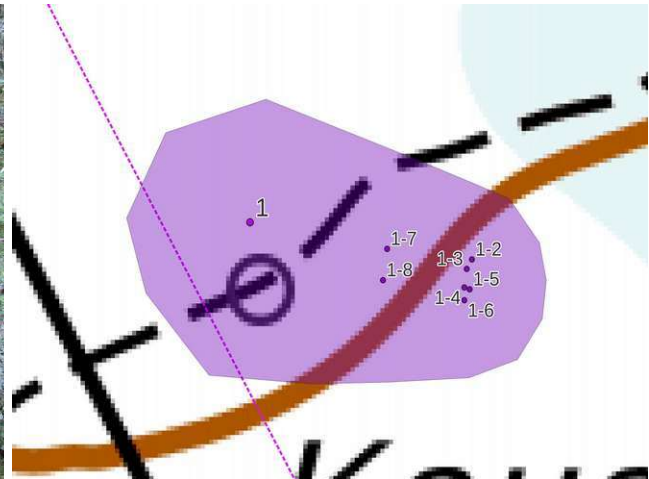
Kohde 1. Tervahauta kuvattu etelälounaaseen.

Kohde 1. Liila pisteiviiva merkitsee suunniteltua sähkönsiirtolinjausta. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 7/2023.

Alakohde 1-3. Kuopanne. Kuvattu pohjoiseen.

Kohteen 1 alakohdet. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 7/2023.

Alakohde 1-5. Kuoppa. Kuvattu etelälounaaseen.

Alakohde 1-8. Hiekanottokuoppa. Kuvattu etelään.

2. Pyhäjärvi Kivikangas

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	1000037659	TM35-lehtijako	Q4313L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	3321 05
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7051630 I 430719
Tyyppin tarkenne	Tervahauta	N2000	169 m mpy
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	Tervahaudan keskipiste; mj-rekisterin koordinaatit
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat tutkimukset	Hans-Peter Schulz, inventointi 2013		

Kuvaus: *Mj-rekisterin kuvaus:* "Mosaiikkimaisema, jossa vuorottelevat matalia kivisiä kankaita ja soistuneita alueita, kuivahkoja kankaita, uudistuskypsää metsikköä. Hauta sijaitsee pienen kankaan laella, läpimitta valli mukaan lukien 15 m, kuopan halkaisija 9 m ja syvyys 1,2 m. Halssi suuntautuu lounaaseen, pituus 3 m ja syvyys 1,6 m. Haudan päällä kasvaa isoja mäntyjä ja kuusia. Tervahaudasta 20 m luoteeseen kiukaan jäännös (ks. alakohde, inventointiraportissa Kivikangas 2)"

Tämä inventointi: Tervahaudan liepeillä ja sen pohjois- ja koillispuolisella alueella on melko hiljattain suoritettu avohakkuu. Suuret puut haudan päältä on kaadettu muutaman metrin korkeudelta merkiksi, haudan ympäristö selvinnyt hakkuusta ilman vaurioita. Läheinen kiuas sen sijaan on vaurioitunut metsäkoneen ajettua sen yli.

Alakohdeluettelo:

Tunnus	Tyyppi	Kuvaus	x	y	z
2-2	kiuas	MJ-rekisterin kuvaus: "Mosaiikkimaisema, jossa vuorottelevat matalia kivisiä kankaita ja soistuneita alueita, kuivahkoja kankaita, uudistuskypsää metsikköä. Tervahaudasta 20 m luoteeseen kiukaan jäännös, mitat 1,8 x 1,6 m, korkeus 0,6 m. Rakenne on aluskasvillisuuden peittämä. Humuksen alta löytyi 5 - 15 cm kokoisia palaneita kiviä ja hiiltä." Tämä inventointi: Kiuas sijaitsee	430712	7051655	170

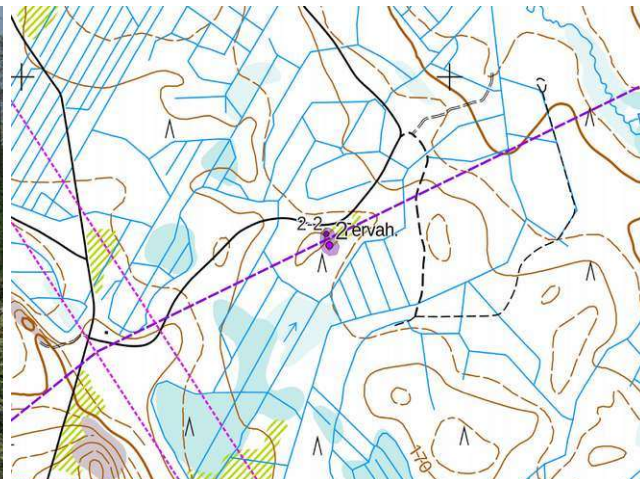

		avohakkuualueella, sen läntisen reunan tuntumassa. Metsäkone on ajanut kiukaan yli, vaurioittaen sitä jonkin verran. Sammal- ja karikerrosta on pyyhkiytynyt pois etenkin kiukaan laelta ja eteläiseltä sivulta paljastaen kivet, ja pinnan tuntuman kiviä on liikkunut paikoiltaan ja levinnyt myös kiukaan ympärille maahan.			
--	--	--	--	--	--

Vaikutusten arvio: Ei vaikutusta.

Kohde 2. Tervahauta, kuvattu kaakkoon.

Kohde 2. Violetti katkoviiva merkitsee suunnittelualueen rajaa. Liila pisteviiva merkitsee suunniteltua sähkönsiirtolinjausta. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 7/2023.

Alakohde 2-2. vaurioitunut kiuas, kuvattu pohjoiseen.

3. Pyhäjärvi Kettukivenkangas

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	1000037701	TM35-lehtijako	Q4313L
Laji	Muu kulttuuriperintökohde	Vanha yleislehtijako	3321 02
Tyyppi	Asuinpaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7050252 I 428999
Tyypin tarkenne	Kämppä	N2000	174 m mpy
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	mj-rekisterin koordinaatit
Ajoitustarkenne			

Inventointilöydöt		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat tutkimukset	Hans-Peter Schulz, inventointi 2013		

Kuvaus: Mj-rekisterin kuvaus: "Savottakämpän jäännös

Ympäristön kuvaus

Mosaiikkimaisema, jossa vuorottelevat matalia kivisiä kankaita ja soistuneita alueita, kuivahkoja -tuoreita kankaita.

Kohteen kuvaus

Kohde sijaitsee tasaisella alueella paikallistien ja metsätien risteyksen luoteispuolella.

Vanhaan karttaan merkitystä kämpästä on jäljellä kivijalka (mitat n. 8 x 7 m, osa on tuhoutunut tien oja kaivettaessa), perustuksen leveys on 40-50 cm ja korkeus n 20 cm.

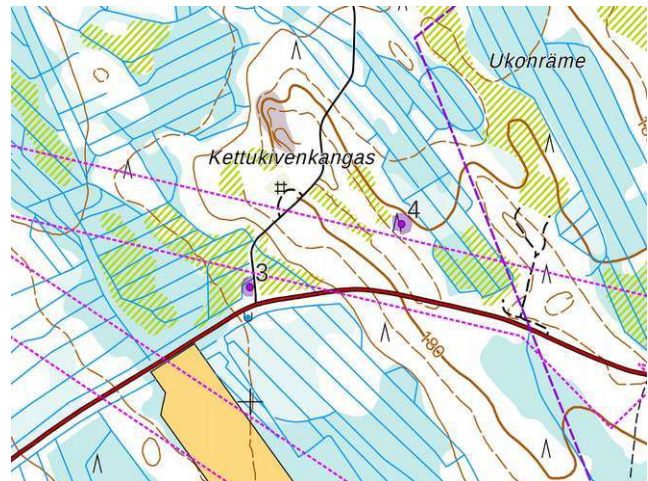
Rakenne on tiheän aluskasvillisuuden ja nuoren puuston peittämä. Paikallistien itäpuolella on betonirengaskaivo, jossa on metallikansi."

Tämä inventointi: Kohde on entisellään. Alue on avohakattu, mutta kohteen päällä ja aivan sen ympärillä puusto on jätetty kaatamatta. Kaivo sen sijaan sijaitsee avohakkuualueella.

Vaikutusten arvio: Ei vaikutusta.

Kohde 3. Kämpän jäännös on nykyään tiheän nuoren puuston peittämä.

Kohteet 3 ja 4. Violetti katkoviiva merkitsee suunnittelualueen rajaa. Liila pisteiviiva merkitsee suunniteltua sähkönsiirtolinjausta. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 7/2023.

4. Pyhäjärvi Kettukivenkangas 2

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	Q4313L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	3321 02
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7050391 I 429354
Tyypin tarkenne	Tervahauta	N2000	181 m mpy
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	Tervahaudan keskipiste; GPS-mittaus, digitointi (lidar-aineisto)
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat tutkimukset			

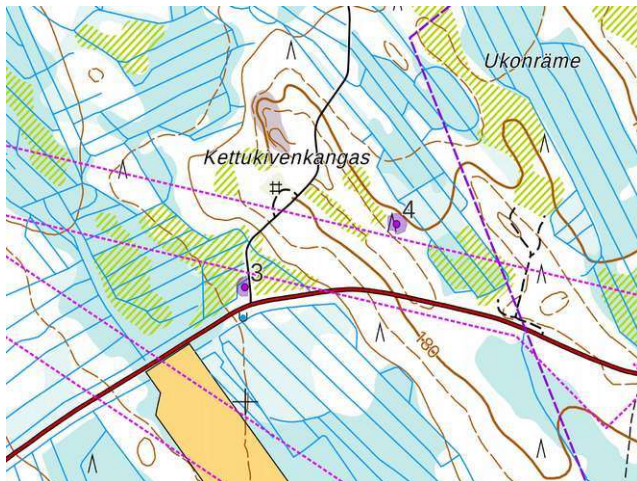

Kuvaus: Kettukivenkankaan koillisrinteen alapuolella, kohdassa jossa rinne kaartuu itään päin matalammaksi ja loivemmaksi pohjoisrinteeksi, sijaitsee tervahauta. Tervahaudan halkaisija on n. 22 m, kuopan halkaisija n. 12 m, ja halssi suuntautuu itäkoilliseen. Heti tervahaudan etelä- ja länsipuolella, ylös Kettukivenkankaan rinnettä, on vaikeakulkuista, laajasti muokattua maanottoaluetta, jossa maanottokuoppien reunoilla ja väleillä poiskaivetusta moreenista jätetyt suuret kivet muodostavat n. 2 m korkeita terasseja ja valleja. Rinteen alapuolinen alue, ml. tervahaudan ympäristö, on metsäaurattu, ja tervahaudankin läpi kulkee muutama ura. Rinteessä ja sen päällä kasvaa mäntyvoittoista kangasmetsää, rinteen alapuolella korpimaista nuorta kasvatuskuusimetsää. Tervahaudan päällä kasvaa nuorehkoja koivuja ja kuusia, sekä katajaa.

Vaikutusten arvio: Ei vaikutusta.

Kohde 4. Tervahauta, kuvattu luoteeseen.

Kohteet 3 ja 4. Violetti katkoviiva merkitsee suunnittelualueen rajaa. Liila pisteviiva merkitsee suunniteltua sähkönsiirtolinjausta. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 7/2023.

5. Pyhäjärvi Kivimäki etelä

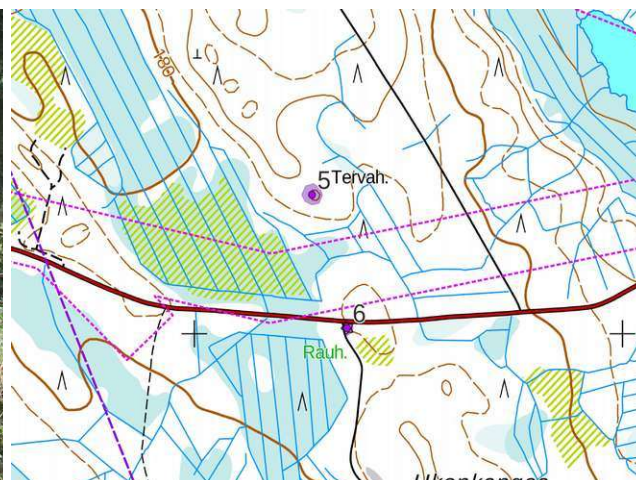
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	Q4313L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	3321 05
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7050306 I 430275
Tyyppin tarkenne	Tervahauta	N2000	184 m mpy
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	Tervahaudan keskipiste; GPS-mittaus, digitointi (lidar-aineisto)
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: Tervahauta sijaitsee Kivimäen eteläosassa, loivassa etelälounaaseen viettävässä rinteessä. Sen halkaisija on n. 17 m, kuopan halkaisija n. 9 m, ja halssi suuntautuu etelään. Alueella kasvaa varttunutta mäntyvaltaista metsää, tervahaudan päällä ja lähiympäristössä myös lehtipuita ja ympäröivääkin metsää vanhempia kuusia.

Vaikutusten arvio: Hankkeella voisi olla vaikutusta kohteeseen – tervahauta sijaitsee suunnitellusta voimalapaikasta noin 120 m etelään

Kohde 5. Tervahauta, kuvattu itään.

Kohteet 5 ja 6. Violetti katkoviiva merkitsee suunnittelualueen rajaa. Liila pisteiviiva merkitsee suunniteltua sähkönsiirtolinjausta. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 7/2023.

6. Pyhäjärvi Ukonkangas

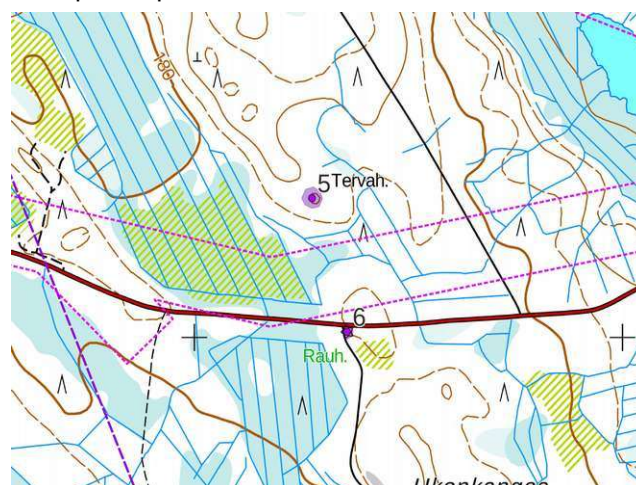
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	Q4313L
Laji	Muu kulttuuriperintökohde	Vanha yleislehtijako	3321 05
Tyyppi	Kulkuväylät	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7050012 I 430357
Tyypin tarkenne	Merkkipuu	N2000	182 m mpy
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus, digitointi (maastokartta)
Ajoitustarkenne			
Inventointilöydöt		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: Ukonkankaan pohjoisosassa, Pitäjänmäntien sekä siltä etelään Ukonkankaalle ja edemmäs johtavan metsäautotien risteyksessä, n. 10 m Pitäjänmäntiestä etelään ja n. 5 m metsäautotiestä itään, sijaitsee suojeltu vanha mänty, jossa on kaksi 30 - 40 cm pitkästä pilkaa noin 1,2 metrin korkeudella. Pilkat ovat pitkälti kasvaneet umpeen ja toisessa on näkyvissä kirveen jälkiä ja toisessa jäänteiden puukolla tehdystä kuviosta. Kuviosta on liian vähän näkyvissä tulkintaa varten.

Puun halkaisija on noin 70 cm ja ikää lienee useampi sata vuotta.

Puu on merkitty maastokarttaan. Puu on ollut Pitäjänmäeltä Hiidenniemielle johtavan vanhan maantien varrella. Tie on merkitty 1840-luvun pitäjänkartalle.

Vaikutusten arvio: Puu on suojeltu luonnonmuistomerkinä. Se on otettava huomioon infran suunnittelussa.

Kohteet 5 ja 6. Violetti katkoviiva merkitsee suunnittelualueen rajaa. Liila pisteiviiva merkitsee suunniteltua sähkönsiirtolinjausta. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 7/2023.

Kohde 6. Vasemmalla yleiskuva, keskellä länsipuolen pilkka, oikealla itäpuoleinen pilkka, jossa kuvion jäänteet..

7. Pyhäjärvi Pöyrynkangas

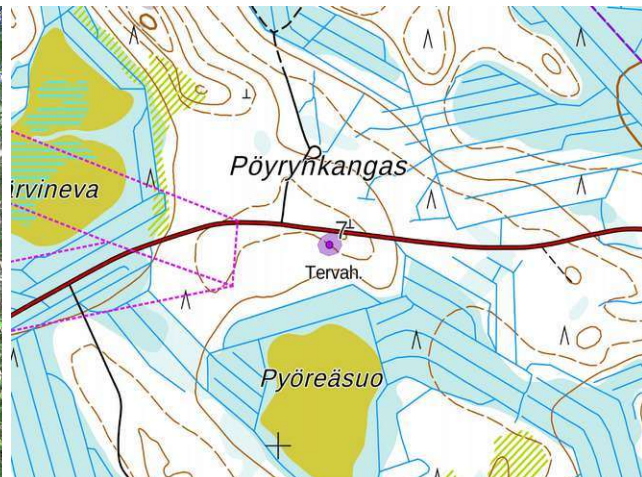
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	Q4313L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	3321 05
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7050443 I 432120
Tyypin tarkenne	Tervahauta	N2000	172 m mpy
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	Tervahaudan keskipiste; GPS-mittaus, digitointi (lidar-aineisto)
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvas: Pöyrynkankaan Pyöreäsuolle viettävässä etelärinteessä, vain vajaat 20 m kankaan eteläistä lakea pitkin kulkevasta Pitäjänmäentiestä etelään, sijaitsee tervahauta. Sen halkaisija on n. 19 m, kuopan halkaisija n. 12 m, ja halssi suuntautuu lounaaseen. Tervahauta sijaitsee keskellä avohakkuualueella, hauta ja vallin lähiympäristö on tiheän nuoren puuston peittämä.

Vaikutusten arvio: Hauta sijaitsee parannettavasta tiestä 10 m etelään se on otettava huomioon tietyössä ja maakaapeloinnissa.

Kohde 7. Tervahauta on tiheään nuoren puuston peittämä. Kuva etelään.

Kohde 7. Liila pisteviiva merkitsee suunniteltua sähkönsiirtolinjausta. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 7/2023.

8. Pyhäjärvi Mämmykumpu

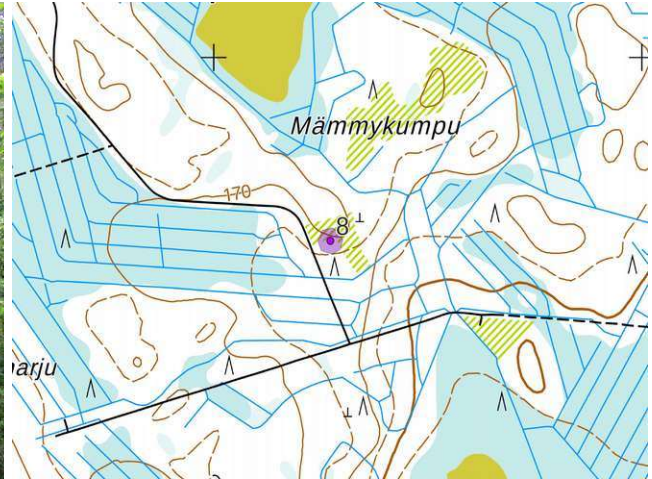
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4424L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	3321 05
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7049596 I 432273
Tyypin tarkenne	Tervahauta	N2000	169 m mpy
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	Tervahaudan keskipiste; GPS-mittaus, digitointi (lidar-aineisto)
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: Tervahauta sijaitsee Mämmykummun etelälounaisessa päädyssä, vain n. 35 m läheisestä metsäautotiestä itään. Tervahaudan halkaisija on n. 18 m, kuopan halkaisija n. 12 m, ja halssi suuntautuu etelään. Tervahaudan pohjois- ja itäpuoliset alueet on hiljan avohakattu, sen etelä- ja lounaispuolella kasvaa nuorehkoa mäntymetsää. Itse tervahaudan päällä kasvaa nuorehkoja kuusia sekä joitakin koivuja ja haapoja.

Vaikutusten arvio: Ei vaikutusta.

Kohde 8. Tervahauta, kuvattu koilliseen.

Kohde 8. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 7/2023.

9. Pyhäjärvi Isosalo

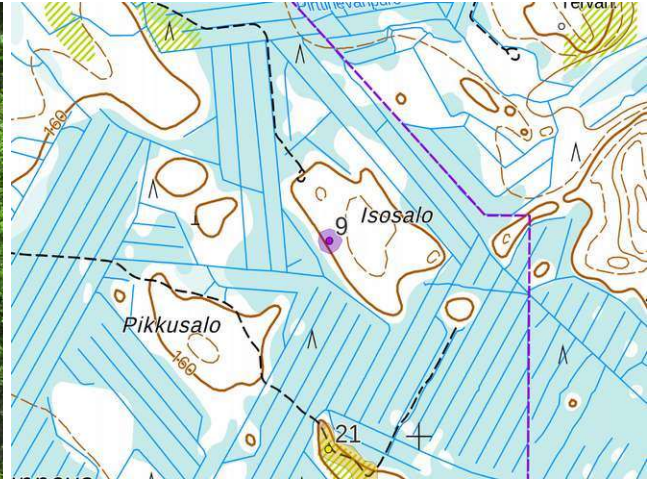
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4424L
Laji	Kiinteä muinaisjäänös	Vanha yleislehtijako	3321 05
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7049431 I 433791
Tyypin tarkenne	Tervahauta	N2000	161 m mpy
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	Tervahaudan keskipiste; GPS-mittaus, digitointi (lidar-aineisto)
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: Tervahauta sijaitsee Isosalon lounaisen reunan keskivaiheilla, loivan pohjois–etelä-suuntaisen terassin rinteessä. Sen halkaisija on n. 20 m, kuopan halkaisija n. 10 m, ja halssi suuntautuu lounaaseen. Tervahaudan lähiympäristössä ja laajemmin sen etelä- ja itäpuolella kasvaa harvahkoa nuorta mänty- ja koivuvaltaista metsää, sen pohjois- ja länsipuolella varttuneempaa mäntyvaltaista metsää. Tervahaudan päällä kasvaa etenkin nuorta kuusta ja lehtipuita.

Vaikutusten arvio: Ei vaikutusta.

Kohde 9. Tervahaudan kuoppa, kuvattu etelälounaaseen.

Kohde 9. Violetti katkoviiva merkitsee suunnittelualueen rajaa. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 7/2023.

10. Pyhäjärvi Koivunjuurikansalo

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	1000037689	TM35-lehtijako	P4424L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	3321 05
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7048612 I 430754
Tyyppin tarkenne	Tervahauta	N2000	180 m mpy
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	Tervahaudan keskipiste; mj-rekisterin koordinaatit
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat tutkimukset	Hans-Peter Schulz, inventointi 2013		

Kuvaus: Mj-rekisterin kuvaus: "Lidar-kartoituskohde, ei ole tarkastettu maastossa.

Ympäristön kuvaus

Pieni soiden ympäröimä saareke, kuivahko kangas, taimikkoa.

Kohteen kuvaus

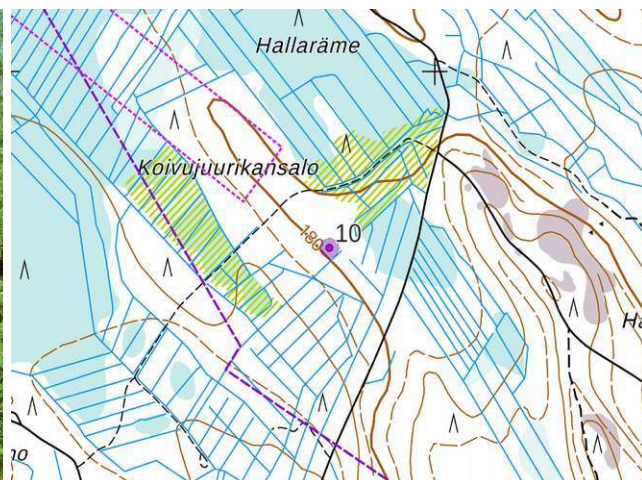
Haudan läpimitta valli mukaan lukien n. 15 m, kuopan halkaisija n. 10 m, halssi suuntautuu lounaaseen, pituus n. 3 m. Haudan päällä on isoa puustoa."

Tämä inventointi: Tervahaudan halkaisijaksi arvioitiin paikan päällä 16 m (kuoppa kuitenkin 10 m kuten yllä) ja halssi suuntautuu itse asiassa luoteeseen. Ympäristö on yhä mäntyvoittoista taimikkoa, toki nyt jo hieman varttuneempaa. Tervahaudan päällä kasvaa ympäristön taimia/vesoja suurempia puita –koivua ja kuusta– mutta nekaan eivät ole erityisen vanhoja.

Vaikutusten arvio: Ei vaikutusta.

Kohde 10. Tervahauta, kuvattu länteen.

Kohde 10. Violetti katkoviiva merkitsee suunnittelualueen rajaa. Liila pisteviiva merkitsee suunniteltua sähkönsiirtolinjausta. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 7/2023.

11. Pyhäjärvi Sarvisalo 1

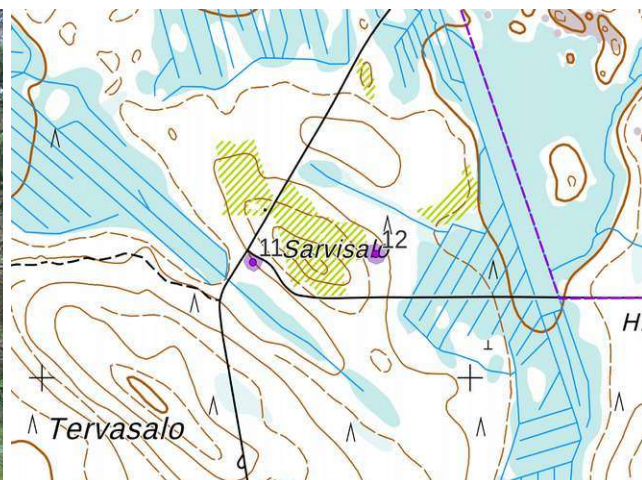
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4424L
Laji	Kiinteä muinaisjäänös	Vanha yleislehtijako	3321 05
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7048254 I 434492
Tyypin tarkenne	Tervahauta	N2000	164 m mpy
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	Tervahaudan keskipiste; GPS-mittaus, digitointi (lidar-aineisto)
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: Tervahauta sijaitsee Sarvisalon lounaisrinteen alaosassa, kapean rämeakaistaleen yläpuolella, metsäautotien haarassa (tiet kulkevat n. 12 m tervahaudan luoteis-, ja n. 6 m sen koillispuolitse). Sen halkaisija on n. 14 m, kuopan halkaisija n. 8 m, ja halssi suuntautuu lounaaseen. Tervahaudan lähiympäristössä kasvaa nuorehkoa kuusimetsää, sen eteläpuolella on mäntyvaltaista rämettä.

Vaikutusten arvio: Ei vaikutusta.

Kohde 11. Tervahauta, kuvattu etelään.

Kohteet 11 ja 12. Violetti katkoviiva merkitsee suunnittelualueen rajaa. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 7/2023.

12. Pyhäjärvi Sarvisalo 2

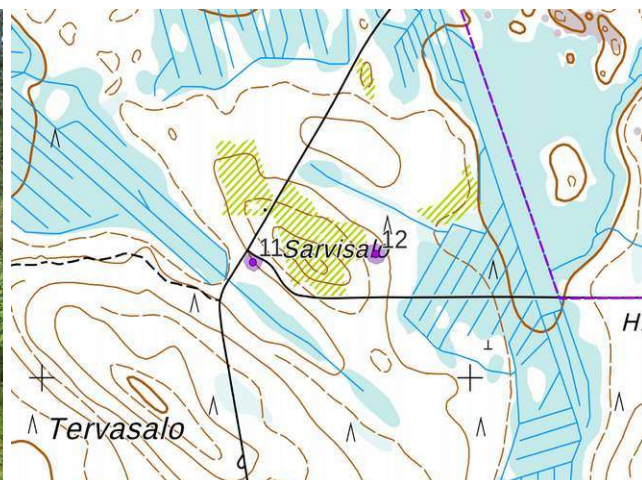
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4424L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	3321 05
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7048272 I 434779
Tyypin tarkenne	Tervahauta	N2000	165 m mpy
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	Tervahaudan keskipiste; GPS-mittaus, digitointi (lidar-aineisto)
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: Sarvisalon itärinteen koillisosassa, pienessä luontaisessa notkelmassa, sijaitsee tervahauta, jonka halkaisija on n. 16 m, kuopan halkaisija n. 10 m, ja jonka halssi suuntautuu koilliseen. Ympäristössä kasvaa nuorehkoa, harvaa tuoreen kankaan mäntymetsää. Hieman tervahaudan länsipuolella Sarvisalon laen seutu sekä pohjoisrinne on avohakattu.

Vaikutusten arvio: Ei vaikutusta.

Kohde 12. Tervahauta, kuvattu pohjoiseen.

Kohteet 11 ja 12. Violetti katkoviiva merkitsee suunnittelualueen rajaa. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 7/2023.

13. Pyhäjärvi Tervasalo

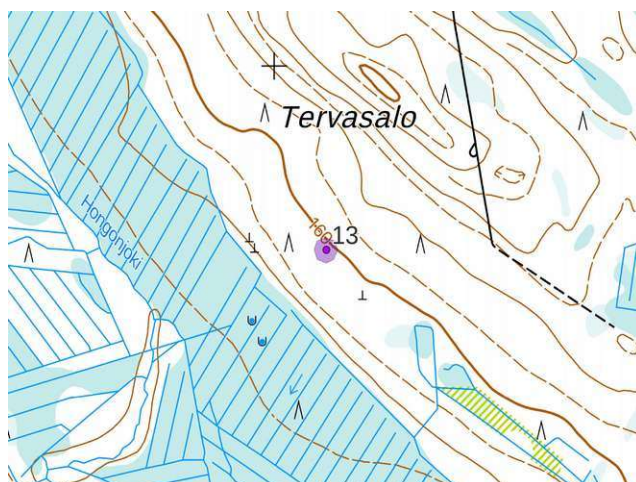
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4424L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	3321 05
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7047595 I 434122
Tyypin tarkenne	Tervahauta	N2000	159 m mpy
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	Tervahaudan keskipiste; GPS-mittaus, digitointi (lidar-aineisto)
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: Tervasalon lounaisrinteen loivan alaosan keskivaiheilla, n. 350 m salon laelta etelälounaaseen sijaitsee tervahauta. Sen halkaisija on n. 17 m, kuopan halkaisija on n. 10 m ja halssi suuntautuu länteen. Alueella kasvaa varttunutta kuusivaltaista metsää.

Vaikutusten arvio: Ei vaikutusta.

Kohde 13. Tervahauta kuvattu koilliseen.

Kohde 13. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 7/2023.

14. Pyhäjärvi Pajulamminneva koillinen

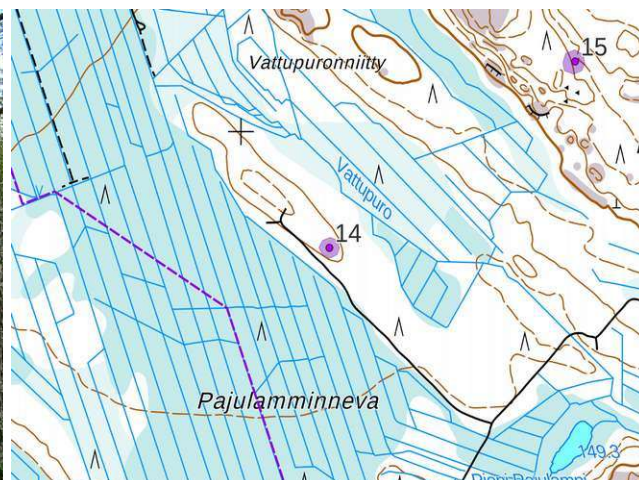
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4424L
Laji	Kiinteä muinaisjäänös	Vanha yleislehtijako	3321 01
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7045744 I 429207
Tyypin tarkenne	Tervahauta	N2000	155 m mpy
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	Tervahaudan keskipiste; GPS-mittaus, digitointi (lidar-aineisto)
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: Vattupuron ja Pajulamminnevan välisen hiekkaisen harjanteen keskivaiheilla sijaitsee tervahauta, jonka halkaisija on n. 16 m, kuopan halkaisija n. 10 m, ja halssi suuntautuu lounaaseen. Harjanteella kasvaa harvahkoa tuoreen kankaan mäntymetsää.

Vaikutusten arvio: Ei vaikutusta.

Kohde 14. Tervahauta, kuvattu itäkoilliseen.

Kohde 14. Violetti katkoviiva merkitsee suunnittelualan rajaa. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 7/2023.

15. Pyhäjärvi Pajumäki

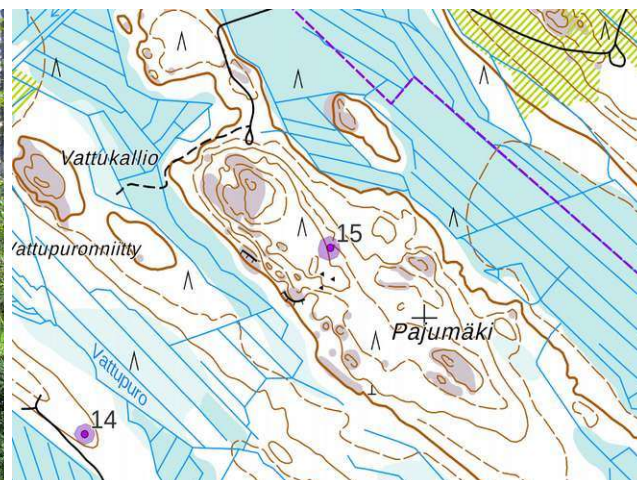
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4424L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	3321 01
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7046154 I 429780
Tyypin tarkenne	Tervahauta	N2000	169 m mpy
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	Tervahaudan keskipiste; GPS-mittaus, digitointi (lidar-aineisto)
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: Tervahauta sijaitsee Pajumäen keskivaiheilla, runsaat 200 m mäen korkeimmasta ja kallioisimmasta laesta kaakkoon. Tervahaudan halkaisija n. 19 m, kuopan halkaisija n. 11 m, halssi suuntautuu koilliseen. Tervahauta sijaitsee aivan taimikon ja varttuneen metsän reunalla, niin että tervahaudan luoteisella puoliskolla ja siitä pohjoiseen ja länteen kasvaa varttynyttä mänty- ja kuusimetsää, ja tervahaudan kaakkoisella puoliskolla sekä siitä etelään ja itään kasvaa koivu- ja mäntyvaltaista taimikkoa.

Vaikutusten arvio: Ei vaikutusta.

Kohde 15. Tervahauta, kuvattu itäkoilliseen.

Kohde 15. Violetti katkoviiva merkitsee suunnittelualueen rajaa. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 7/2023.

16. Pyhäjärvi Palokangas kaakko

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4424L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	3321 04
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat, kivirakenteet	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7046200 I 432657
Tyypin tarkenne	Tervahauta, kiuas	N2000	164 m mpy
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	Tervahaudan keskipiste; GPS-mittaus, digitointi (lidar-aineisto)
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus valokuvaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: Palokankaan kaakkoispuoliselta nimettömän kallioisen mäen laelta n. kilometrin kaakkoon, Palonevasta runsaan kilometrin etelään ja Hoikannevesta vajaan kilometrin koilliseen sijaitsee tervahauta, ja siitä n. 18 m kaakkoon kiuas. Tervahaudan halkaisija on n. 19 m, kuopan halkaisija n. 11 m, ja tervahaudan halssi on suuntautunut etelälounaaseen. Tervahauta sijaitsee mäntyä, kuusta ja koivua kasvavan parimetrisen taimikon pohjoisreunalla. Tervahaudan pohjoispuolella kasvaa varttuneempaa kuusi- ja mäntymetsää, tervahaudan päällä vaihtelevan ikäisiä kuusia ja lehtipuita.

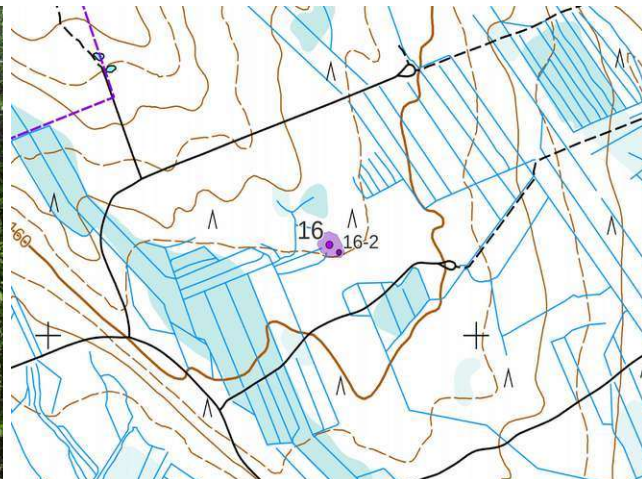
Alakohdeluettelo:

Tunnus	Tyyppi	Kuvaus	x	y	z
16-2	kiuas	Sammalen ja muun aluskasvillisuuden pitkälti peittämä kiviröykkiö, halkaisija n. 2 m, korkeus n. 50 cm, muutamia palaneita kiviä havaittavissa aluskasvillisuuden lomasta. Kiuas vaikuttaa lievästi vahingoittuneen, kun ympäröivä, nykyisin taimikkoa kasvava alue on aikanaan avohakattu, sillä joitain sen kiviä pilkottaa aluskasvillisuuden lomasta varsinaisen kiukaan ympäriltä.	432679	7046183	164

Vaikutusten arvio: Hankkeella voisi olla vaikutusta kohteeseen, tervahauta ja kiuas sijaitsevat suunnitellusta voimalapaikasta noin 90 m pohjoiskoilliseen

Kohde 16. Tervahauta, kuvattu koilliseen.

Kohde 16. Violetti katkoviiva merkitsee suunnittelualueen rajaa. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 7/2023.

Alakohde 16-2. Kiuas, kuvattu pohjoiseen.

17. Pyhäjärvi Hongonjoki

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4424L
Laji	Kiinteä muinaisjäänös	Vanha yleislehtijako	3321 04
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7046060 I 433914
Tyytin tarkenne	Tervahauta	N2000	148 m mpy
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	Tervahaudan keskipiste; GPS-mittaus, digitointi (lidar-aineisto)
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: Tervahauta sijaitsee Hongonjoen koillis- ja itäpuolella ja Hoikansalosta pohjoiseen, lounaaseen kohti Hongonjokea laskevan rinteän yläreunalla, pienellä lännessä ja lounaassa Hongonjokeen, pohjoisessa ja idässä rämeeseen rajautuvalla saarekkeella. Tervahaudan halkaisija on n. 17 m, kuopan halkaisija n. 10 m, ja sen halssi suuntautuu etelään. Tervahaudan koillispuoliskon poikki on vedetty pieni metsäoja. Tervahaudan päällä ja aivan lähiympäristössä kasvaa hyvin varttunutta kuusivaltaista sekametsää, sen

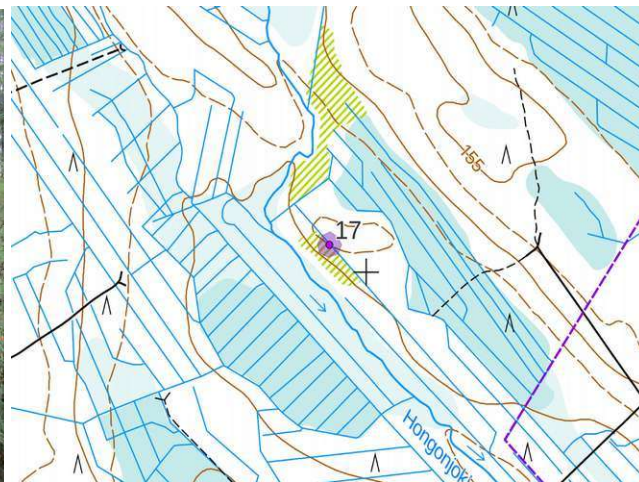

koillispuolella nuorta mäntyvaltaista metsää, lounaispuolella taas kuusivaltaista vesakkoa.

Vaikutusten arvio: Ei vaikutusta.

Kohde 17. Tervahauta kuvattu länteen.

Kohde 17. Violetti katkoviiva merkitsee suunnittelualueen **a** rajaa. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 7/2023.

18. Pyhäjärvi Jylkynsalo

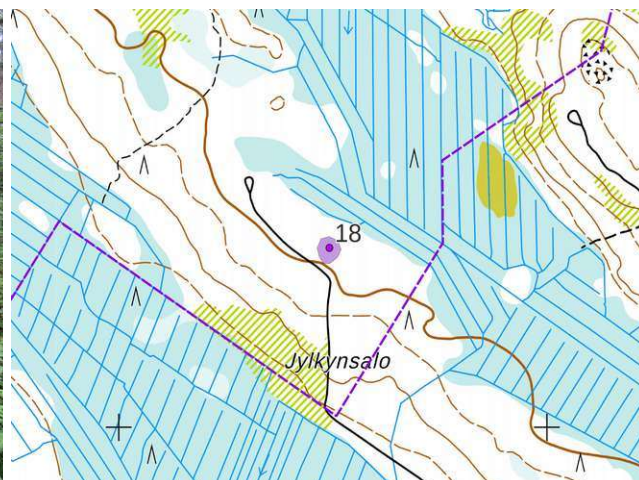
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4424L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	3321 04
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7046395 I 435492
Tyypin tarkenne	Tervahauta	N2000	162 m mpy
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	Tervahaudan keskipiste; GPS-mittaus, digitointi (lidar-aineisto)
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: Jylkynsalon koillisreunamilla salon keskivaiheilla, n. 60 m Pikku-Jylkyn ojitetun rämeen reunasta lounaaseen sijaitsee tervahauta. Sen halkaisija on n. 19 m, kuopan halkaisija n. 11 m, ja halssi suuntautuu etelälounaaseen. Halssin jatkeena on n. 15 m pituinen oja. Alue kasvaa harvennettua nuorehkoa mäntymetsää, tervahaudan päällä kuitenkin etenkin kuusia sekä lehtipuiden vesoja.

Vaikutusten arvio: Ei vaikutusta.

Kohde 18. Tervahauta, etualalla vallia, sen takana kuoppa; kuvattu kaakkoon.

Kohde 18. Violetti katkoviiva merkitsee suunnittelualueen rajaa. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 7/2023.

19. Pyhäjärvi Viinakallio

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4424L
Laji	Muu kulttuuriperintökohde	Vanha yleislehtijako	3321 04
Tyyppi	Asuinpaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7045121 I 430592
Tyypin tarkenne	Torppa	N2000	157 m mpy
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	Päärakennus; GPS-mittaus, digitointi (ortoilmakuva)
Ajoitustarkenne			
Inventointilöydöt		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: 1840-luvun pitäjänkartassa paikalle on merkitty 'Viinakallion kruunutorppa' ja siihen liittyvät pellot. Nykyään niittyalueen keskellä on ladoksi muutettu asuinrakennus ja pitkä sivurakennus, jossa on kolme osaa. Rakennukset ovat mahdollisesti peräisin 1900-luvun alusta. Vanhoja peltoja on hieman laajennettu ja ne ovat yhä käytössä niittynä. Sivurakennuksen länsipuolelle, niittyjen ympäröimälle saarekkeelle, on paikoitellen kasattu kiviä ja mahdollisesti puujätettä; alue on niin tiheään kasvillisuuden peittämää, ettei ollut mahdollista selvittää, olisiko siellä säilynyt vanhoja perustuksia tai muita rakenteita.

Alakohdeluettelo:

Tunnus	Tyyppi	Kuvaus	x	y	z
19-2	rakennus		430559	7045119	156

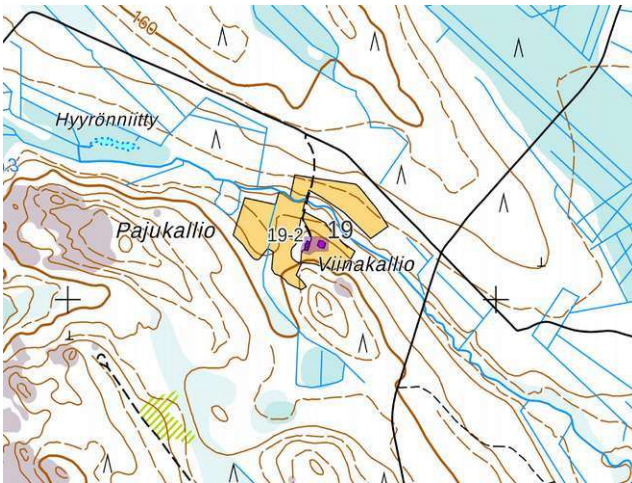
Vaikutusten arvio: Ei vaikutusta.

Kohde 19. Entinen asuinrakennus kuvattu koilliseen.

Sivurakennus kuvattu luoteeseen.

Kohde 19. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 7/2023.

Yleiskuva kaakkoon ks. kuva 45 sivulla 18.

20. Pihtipudas Elämäjärvi Rajalampi

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	1000002121	TM35-lehtijako	P4424L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	3321 01, 3321 04
Tyyppi	Kivirakenteet	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7044575 I 429849
Tyypin tarkenne	Rajamerkit	N2000	169 m mpy
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	Keskimmäinen, suurin rajamerkki; mj-rekisterin koordinaatit
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat tutkimukset	Miikka Kumpulainen tarkastus 2003		

Kuvaus: Mj-rekisterin kuvaus: "Kohde sijaitsee Pihtiputaan ja Pyhäjärven välisellä rajalinjalla, Kivimäen äärimmäisessä luoteisrinteessä. Itse kivi on mitoiltaan n. 70 cm x 40 cm x 30 cm. Se on tuettu pystyyn, ja sen leveälle pystypinnalle on hakattu merkkejä. Rajakiven alla on n. 1,8 m x 1,8 m x 0,7 m kokoinen kylmämuurattu alttari ja sen itäpuolella on 20 m päässä 70 cm korkea pystyyn tuettu viisarikivi, jossa ei ole mitään merkkejä.

Rajakiven luoteispuolella on 10 m päässä hajonnut viisarikiven paikka, josta on jäljellä vain kiven pystyyn tukemista varten laitetut kivet. Molemmat viisarikivet sijaitsevat nykyiselläkin rajalinjalla. Pihtiputaan ja Pyhäjärven välinen raja on ollut olemassa ainakin Korsholman läänin rajana, Rautalammin vanhan hallintopitäjän rajana sekä vanhan Viitasaaren rajana. Pihtiputaan ja Pyhäjärven rajalinjalla on myös ns. Rillan kivi, jonka oletetaan olevan eräs Pähkinäsaaren rauhan rajakivistä.”

Vuoden 2023 inventointi: Kohde on entisellään. Itäiselle viisarikivelle ja läntiselle oletettavalle viisarikiven paikalle otettiin myös koordinaatit, ja ne on lisätty tässä omiksi alakohteikseen.

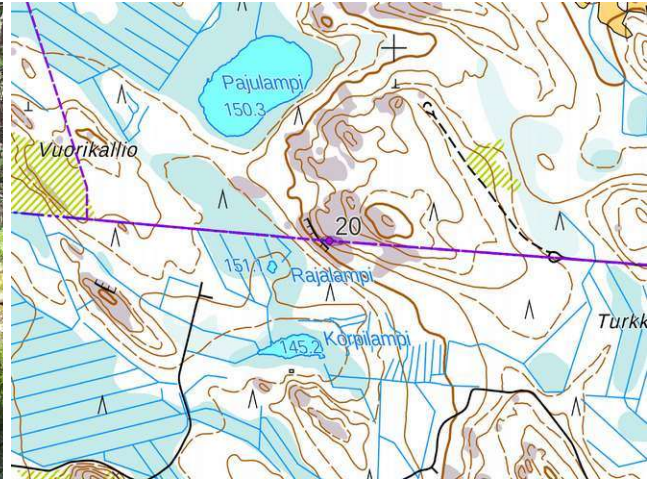
Alakohdeluettelo:

Tunnus	Tyyppi	Kuvaus	x	y	z
20-2	Rajamerkki	Itäinen viisarikivi	429871	7044574	171
20-3	Rajamerkki	Läntinen hajonnut viisarikiven paikka	429839	7044576	167

Vaikutusten arvio: Ei vaikutusta.

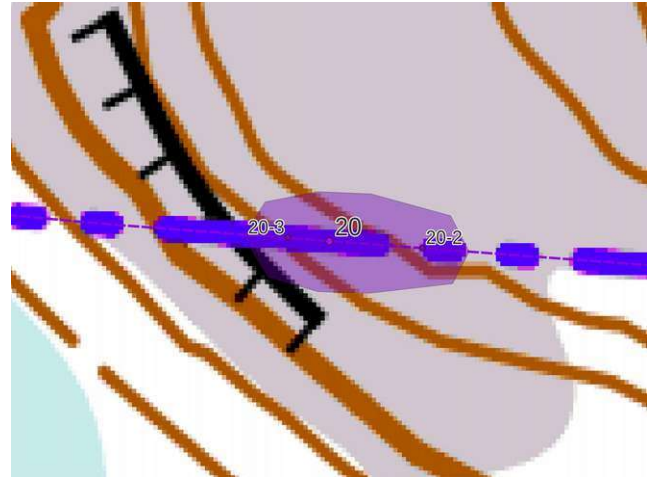
Kohde 20. Varsinainen rajakivi; kuvattu etelään

Kohde 20. Violetti katkoviiva merkitsee suunnittelualueen rajaa. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 7/2023.

Kohde 19. Lähikuva rajamerkin sivusta, jolla hakkaukset ovat.

Kohteen 20 alakohteet. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 7/2023.

Alakohde 19-2. Itäinen viisarikivi, kuvattu eteläkaakkoon.

Alakohde 19-3. Läntinen viisarikiven paikka, kuvattu etelään.

21. Pyhäjärvi Sarvisalo luode

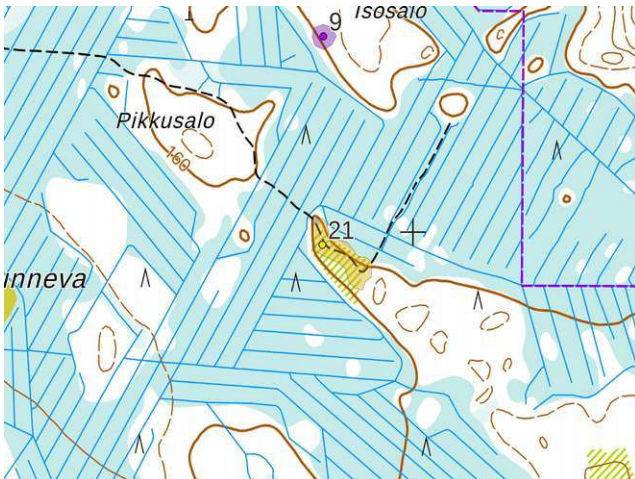
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4424L
Laji	Muu kohde	Vanha yleislehtijako	3321 05
Tyyppi	Maarakenteet	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7048972 I 433788
Tyypin tarkenne	Kuopat	N2000	161 m mpy
Ajoitus yleinen	Moderni	Koordinaattiselite	Itäisin kuopista; GPS-mittaus, digitointi (lidar-aineisto)
Ajoitustarkenne			
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus valokuvaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: Pikkusalon ja Sarvisalon välisen, rämeen ympäröimän kivikkoisen niemekkeen kärkeosassa on lidar-vinovalovarjosteessa havaittavissa lukuisia erikokoisia kuoppia. Paikan päällä näiden havaittiin olevan resentejä maakuoppia, jotka olivat myös hiljattain pitkälti tuhoutuneet alueen avohakkuun yhteydessä.

Vaikutusten arvio: Ei vaikutusta.

Kohde 21. Alavasemmalla, suurten kiven kohdalla yksi kuopista. Kuvattu eteläkaakkoon.

Kohde 21. Violetti katkoviiva merkitsee suunnittelualueen rajaa. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 7/2023.

8. Aineistoluettelo

Kirjallisuus:

Suur-Pyhäjoen historia. Vanhimista ajoista 1860-luvulle. 1968.

Digitaalinen aineisto:

Arkistolaitoksen pitäjänkartasto Haapajärvi, Pyhäjärvi, <http://digi.narc.fi/digi/dosearch.ka?o=11>

Geologian tutkimuskeskus,
<http://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>

Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto, <http://www.vanhakartta.fi/>

Maanmittauslaitos, avoimien aineistojen tiedostopalvelu,
<https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>

Maanmittauslaitos,
<http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>

Kapsi ry, >wms-server <http://tiles.kartat.kapsi.fi/ortokuva?>

Museovirasto: Kulttuuriympäristön palveluikkuna, arkeologiset kohteet ja kulttuuriympäristön tutkimusraportit
arkeologia, Haapajärvi, Pyhäjärvi
https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_kohde_list.aspx
https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/raportti/read/asp/r_raportti_list.aspx

Schulz Hans-Peter, Pohjanmaa länsiosa, kulttuuriperintöinventointi. Metsähallitus 2012.
<http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx>